

PLANUL TERITORIAL PENTRU O TRANZIȚIE JUSTĂ ÎN JUDEȚUL GORJ

(conform Anexei II la Regulamentul 1056 / 2021 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de Instituire a Fondului pentru o Tranziție Justă)

Table of Contents

1. Prezentarea procesului de tranziție și identificarea celor mai afectate teritorii din statul membru	2
1.1 Prezentare a procesului de tranziție preconizat către țintele Uniunii privind energia și clima pentru 2030 și o economie a Uniunii neutră din punct de vedere climatic până în 2050	2
1.2 Identificarea teritoriilor care se preconizează că vor fi cele mai afectate și justificarea acestei alegeri, cu estimarea corespunzătoare a impactului economic și asupra ocupării forței de muncă pe baza prezentării de la secțiunea 1.1.	9
2. Evaluarea provocărilor legate de tranziție, pentru fiecare dintre teritoriile identificate.....	12
2.1. Evaluarea impactului economic, social și teritorial al tranziției către o economie neutră din punct de vedere climatic	13
2.2. Necesitățile și obiectivele de dezvoltare până în 2030 în vederea realizării unei economii a Uniunii neutră din punct de vedere climatic până în 2050	16
2.3. Coerența cu alte strategii și planuri naționale, regionale sau teritoriale relevante	17
Referință: Articolul 11 alineatul (2) litera (e)	17
2.4. Tipuri de operațiuni preconizate.....	21
Referință: Articolul 11 alineatul (2) litera (g)	21
Referință: Articolul 11 alineatul (2) litera (h)	27
Referință: Articolul 11 alineatul (2) litera (i)	29
Referință: Articolul 11 alineatul (2) litera (j)	29
Referință: Articolul 11 alineatul (2) litera (k) și articolul 11 alineatul (5)	31
3. Mecanismul de guvernare.....	33
Referință: Articolul 11 alineatul (2) litera (f)	33
3.1. Parteneriat	33
3.2. Monitorizare și evaluare	35
3.3. Organismul/organismele de coordonare și de monitorizare	35
4. Indicatori de realizare sau de rezultat specifici programelor	35
Referință: Articolul 12 alineatul (1)	35
5. Acronime și abrevieri.....	35

1. Prezentarea procesului de tranziție și identificarea celor mai afectate teritorii din statul membru

Referință: Articolul 11 alineatul (2) litera (a): o descriere a procesului de tranziție la nivel național către o economie neutră din punct de vedere climatic, care să includă un calendar al etapelor principale ale tranziției către țintele Uniunii privind energia și clima pentru 2030 și către o economie a Uniunii neutră din punct de vedere climatic până în 2050, în concordanță cu cea mai recentă versiune a planului național integrat privind energia și clima

1.1 Prezentare a procesului de tranziție preconizat către țintele Uniunii privind energia și clima pentru 2030 și o economie a Uniunii neutră din punct de vedere climatic până în 2050

(în conformitate cu obiectivele planurilor naționale integrate privind energia și clima și cu alte planuri de tranziție existente, cu un calendar pentru încetarea sau reducerea activităților precum extracția de cărbune și lignit sau producția de energie electrică pe bază de cărbune)

Prin Hotărârea nr. 1076/2021 (Anexa 2), Guvernul României a aprobat obiectivele, politicile și măsurile prevăzute în *Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC) 2021 – 2030*, prin care se asigură contribuția națională la atingerea țintelor Uniunii Europene (UE) privind energia și clima pentru 2030 și pentru neutralitatea climatică a economiei până în 2050. Acest document de referință, notificat în formă finală Comisiei Europene (CE) în luna decembrie 2021, definește, în conformitate cu Regulamentul (UE) 1999/2018, calea către realizarea contribuției României la țintele UE și stabilește următoarele ținte naționale intermediare de climă și energie pentru anul 2030:

- reducerea emisiilor ETS cu 43,9% și a celor non-ETS cu 2% față de anul 2005;
- creșterea ponderii globale a energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie cu 30,7%;
- reducerea consumului de energie primară cu 45,1% și a consumului de energie finală cu 40,4% față de proiecția PRIMES 2007 la nivelul anului 2030.

Ulterior, în cadrul *Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR)*, aprobat de către Consiliul UE în 3 noiembrie 2021 și aflat în implementare, România a definit o serie de reforme și investiții esențiale pentru accelerarea și susținerea tranziției la neutralitatea climatică prin:

- asumarea unor termene clare pentru decarbonarea sectorului energetic prin eliminarea graduală a centralelor pe bază de lignit și cărbune până în 2032;
- înlocuirea cărbunelui din mixul energetic și consolidarea cadrului legislativ și de reglementare pentru investițiile private în producția de electricitate din surse regenerabile;

- dezvoltarea unui cadru legislativ și de reglementare favorabil tehnologiilor viitorului, în special hidrogen și soluții de stocare;
- reducerea intensității energetice a economiei prin dezvoltarea unui mecanism sustenabil de stimulare a eficienței energetice în industrie.

PNIESC și PNRR creează astfel cadrul pentru ca tranziția la neutralitatea climatică a economiei românești să poată continua într-un ritm susținut și predictibil în perioada 2022 – 2032, în condițiile în care România a înregistrat și menținut deja în ultimele două decenii evoluții pozitive ale principalilor indicatori de climă și energie.

Emisiile ETS verificate în 2020 au fost cu 64% mai mici decât în anul 2005 (Agenția Națională de Protecția Mediului – ANPM – [Emisii GES verificate](#) și PNIESC, pag. 46.), tendința descendentă fiind deosebit de pronunțată începând cu anul 2017 (grafic 1).

În ceea ce privește ponderea energiei din resurse regenerabile în consumul brut de energie finală, România a înregistrat la nivelul anului 2017 o pondere de 24%, în creștere față de 17% în anul 2005, cea mai mare evoluție fiind înregistrată în cazul ponderii energiei electrice din surse regenerabile în consumul de electricitate (PNIESC, pag. 151).

În ceea ce privește reducerea cererii de energie, PNIESC (pag. 58) preconizează o reducere lentă a consumului de energie primară și al celui de energie finală în perioada 2020 – 2025, cu scăderi de 2,4% în cazul consumului de energie primară, respectiv de 2,9% în cazul consumului de energie finală. După 2025, economiile de energie vor crește de la 38,4% în 2025 la 45,1% în 2030 pentru consumul de energie primară, respectiv de la 34,0% la 40,4% pentru consumul de energie finală, în raport cu scenariul de referință PRIMES 2007.

Cele mai multe [emisii ETS verificate](#) în 2020 (61,62%) provin din județele Dolj, Gorj, Hunedoara, Mureș, Prahova și Galați. Restul de emisii ETS (38,38%) provin din 35 de județe și din Municipiul București, ceea ce indică o concentrare substanțială a emisiilor în cele șase teritorii menționate. Din emisiile totale verificate la nivel național în 2020, 25,6% reprezintă emisiile aferente arderii de lignit și cărbune pentru producerea de energie electrică în instalațiile Complexului Energetic Oltenia (CE Oltenia) și Complexului Energetic Hunedoara (CE Hunedoara), două companii publice cu operațiuni în județele Dolj, Gorj și Hunedoara. Deși volumul de emisii aferent arderii de cărbune / lignit în instalațiile CE Oltenia și CE Hunedoara s-a ridicat în 2020 la aprox. 8 milioane tone CO₂, acesta a fost cu 66% mai redus față de volumul de emisii din anul 2007, păstrându-se tendința pronunțat descendentă din ultimii 15 ani cauzată, în principal, de implementarea schemei de comercializare a emisiilor de gaze cu efect de seră (grafic 2).

Aceste evoluții predominant pozitive sunt reflectate și la nivelul contribuției diferitelor tipuri de producție de energie electrică la asigurarea necesarului național. Potrivit celor mai recente date publicate de către Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE) cu privire la [puterea instalată în capacitățile de producție de energie electrică](#), în luna aprilie 2022 producția pe bază de cărbune reprezintă 16,68%, iar producția pe bază de gaze naturale, ca un combustibil de tranziție către o industrie energetică decarbonată, reprezintă 15,39%

dintr-un mix de energie (grafic 3) în care predomină capacitățile hidroenergetice (35,83%) și regenerabile (24,33%).

Tranziția sustenabilă și compatibilă cu obiectivele de securitate energetică națională către o producție de energie electrică cu emisii reduse de carbon va fi realizată prin eliminarea treptată a dependenței de cărbune. Acest proces complex va face obiectul unui act normativ prin care se va asuma calendarul 2022 - 2032 pentru închiderea capacității totale instalate pe bază de ulei și lignit de 4920 de MW.

Proiectul de act normativ este în pregătire la nivelul ministerului de linie și va intra în vigoare, conform PNRR, până cel târziu la data de 30 iunie 2022. Cu toate acestea, procesul a început deja prin închiderea la sfârșitul anului 2021 a unei capacități de 1695 de MW și va continua, conform calendarului prezentat în graficul 4, până la închiderea întregii capacități instalate, din care 4770 de MW reprezintă capacitatea de la nivelul CE Oltenia și CE Hunedoara. Calendarul închiderii capacităților celor două mari companii, la nivel de grup energetic, este prezentat în tabelele 1 și 2. În vederea funcționării sigure și stabile a sistemului energetic național, grupul Turceni 5 și grupurile Rovinari 5 și 6, cumulând 990 MW, vor fi menținute ca rezervă tehnică în perioada 2026 – 2030. Astfel, începând cu anul 2031, producția de energie electrică pe bază de cărbune / lignit va înceta.

Concomitent, exploatarea miniere din județele Gorj și Hunedoara, care alimentează aceste blocuri energetice, parcurg un proces de închidere până în 2032, ceea ce va face ca, în anul 2030, ultimul an de funcționare a grupurilor energetice, cantitatea de cărbune estimată a mai fi extrasă (aprox. 10 milioane tone) să fie cu 75% mai redusă față de nivelul anului 1993 (grafic 5). Începând cu anul 2031, extracția de cărbune va înceta de asemenea.

Din perspectiva obiectivului de reducere a emisiilor de CO₂, eliminarea cărbunelui din structura producției de electricitate va permite, în perioada 2022 – 2030, evitarea în medie a unei cantități de 5,9 milioane tone CO₂ / an, iar începând cu 2031, când toate capacitățile de producție vor fi închise, volumul evitat de emisii / an va fi de 11 milioane tone CO₂ (tabel 4).

În ceea ce privește producția de energie electrică pe bază de gaze naturale, cea mai mare capacitate instalată se află la Brazi în județul Prahova și cumulează 860 MW, aproximativ 37,6% din capacitatea de producție dispecerizabilă disponibilă pe bază de gaz, conform Transelectrica. [Centrala electrică de la Brazi](#), pusă în funcțiune în anul 2012, contribuie la securitatea furnizării de energie în rețeaua națională (poate acoperi circa 10% din consumul de electricitate din România) deoarece nu depinde de vreme și poate echilibra piața în funcție de fluctuațiile producției de energie din surse regenerabile. Deținătorul centralei, compania OMV Petrom, [recunoaște schimbările climatice drept una dintre cele mai importante provocări globale din prezent](#) și recunoaște obiectivele stabilite de Acordul privind schimbările climatice de la Paris. Totodată, OMV Petrom este prima companie românească care susține [Grupul Operativ pentru Publicarea Informațiilor Financiare referitoare la Schimbările Climatice \(TCFD\)](#). Compania asumă, la nivel de grup, obiectivul de reducere a intensității emisiilor de dioxid de carbon ale operațiunilor cu 27% până în 2025 comparativ cu 2010, precum și eliminarea arderii la faclă și ventilării de rutină până cel târziu în 2030. În ceea ce privește centrala electrică de la Brazi, implementarea politicii companiei de reducere

a emisiilor va conduce la un volum mediu de emisii evitate în perioada 2025 – 2030 de aprox. 293000 tone CO₂ / an, iar începând cu 2031, emisiile evitate vor fi aprox. 500000 tone CO₂/an.

O altă capacitate importantă de producție de electricitate pe bază de gaze naturale (800 de MW) a fost [centrala termoelectrică de la Iernut](#) din județul Mureș, pusă în funcțiune între anii 1963-1967. În anul 2019, s-au retras definitiv din exploatare grupurile 1, 2, 3 și 6, în prezent fiind în exploatare doar grupurile 4 (100 MW) și 5 (200 MW). Romgaz are în curs de execuție un proiect de construire a unei centrale electrice noi la Iernut, cu ciclu combinat, cu o putere instalată de 430 MW și o eficiență electrică brută la sarcină nominală de 56,42%. Autorizația de construire pentru acest proiect a fost emisă în [octombrie 2017](#), investiția fiind prevăzută în *Planul național de investiții*, care cuprinde investiții pentru modernizarea sectorului energetic, în condițiile Deciziei Comisiei C (2012) 4564 final din 6 iulie 2012 și ale Deciziei Comisiei C (2012) 8776 final din 5 decembrie 2012. Proiectul este aliniat politicii PNIESC (pag. 109) potrivit căreia gazul natural este, pentru România, un combustibil de tranziție cu rol esențial în echilibrarea sistemului energetic național, ținând cont de caracterul intermitent al energiei regenerabile.

Raportat la obiectivul de reducere a emisiilor, măsurile descrise mai sus (planul de reducere a emisiilor la nivelul centralei electrice de la Brazi și închiderea integrală, începând cu 2025, a grupurilor vechi de la Iernut) vor contribui la un volum mediu anual de emisii evitate de 700000 tone CO₂ în perioada 2025 – 2030 și de peste 900000 tone CO₂, începând cu 2031 (tabel 4).

Corelat cu eliminarea cărbunelui din mixul energetic începând cu 2031, România a prevăzut în PNRR investiții pentru noi capacități de producție de electricitate din resurse regenerabile cu scopul de a conecta la rețea până în la finalul trim. II 2024 o capacitate eoliană și solară de 950 MW. De asemenea, în PNRR a fost prevăzută și reglementarea, până la finalul trim. II 2023, a *contractelor pentru diferență*, ca principal mecanism de sprijin pentru investițiile în producția de energie regenerabilă. Adicional, la dezvoltarea sustenabilă a sistemului energetic național, un rol strategic au [proiectele aprobate în aprilie 2022 de către Comitetul de investiții al Fondului de Modernizare](#) care vizează construirea de capacități fotovoltaice de 750 MW, precum și de capacități de producție de electricitate pe bază de gaz natural în ciclu combinat (CCGT) de 1200 MW la nivelul CE Oltenia.

Toate aceste măsuri vor transforma profund structura producției de electricitate în România. Conform PNIESC coroborat cu planul de restructurare a CE Oltenia (grafic 3), în 2030 față de 2020, ponderea cărbunelui se va diminua de la 17% la 3,39%, ponderea producției de tip solar va crește de la 7,18% la peste 20%, ponderea producției eoliene va crește de la 15,5% la 22%, în vreme ce producția de electricitate pe bază de gaze naturale se va reduce semnificativ de la 18% la 12,8%.

În paralel cu decarbonarea sectorului energetic, tranziția la neutralitatea climatică a României necesită și decarbonarea sectorului industrial în conformitate cu politicile și măsurile care vizează eforturile de reducere substanțială a intensității emisiilor în industrie aprobate de Guvernul României prin PNIESC:

- implementarea celor mai bune tehnologii disponibile, în vederea reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră (pag. 19);
- adoptarea de tehnologii avansate prin implementarea soluțiilor pentru captarea carbonului, dezvoltarea de capacități de producție a energiei fără emisii, noi capacități de stocare (pag. 27);
- implementarea proiectelor pilot și demonstrative pentru promovarea utilizării hidrogenului în producerea energiei electrice și în sectorul industrial (pag. 27).

Aceste măsuri sunt aliniate integral la [Noua strategie industrială pentru Europa](#), în cadrul căreia tranziția industriei către neutralitatea climatică este un punct central, industriile mari consumatoare de energie fiind considerate *indispensabile pentru economia europeană, iar alte sectoare depind de ele. Prin urmare, modernizarea și decarbonizarea industriilor mari consumatoare de energie trebuie să fie o prioritate absolută. Pactul verde european stabilește obiectivul de a crea noi piețe pentru produse neutre din punctul de vedere al impactului asupra climei și circulare, cum ar fi oțelul, cimentul și produsele chimice de bază. Pentru a impulsiona schimbările, Europa are nevoie de procese industriale noi și de tehnologii mai curate vizând reducerea costurilor și îmbunătățirea stadiului de pregătire pentru introducerea pe piață* (Noua strategie, pag 7).

În România, emisiile provenite din producția industrială sunt puternic concentrate în trei județe: Galați, Prahova și Mureș. Astfel, din emisiile totale verificate la nivel național în 2020 (tabel 3), conform ANPM, 26% reprezintă ponderea emisiilor aferente producției de oțel, amoniac, acid azotic și carburanți realizată în aceste județe. Aceste industrii definesc economia județelor în care se află și sunt angajate deja într-un proces real de transformare prin care asigură o contribuție esențială la îndeplinirea obiectivului de reducere a emisiilor.

Producția de oțel de la Galați este de interes strategic pentru economia națională deoarece acest material este vital pentru fabricarea autovehiculelor, navelor, sectorul construcțiilor, industria electronică, precum și pentru dezvoltarea în România a producției de utilaje și echipamente necesare pentru exploatarea surselor regenerabile de energie.

Calea identificată pentru accelerarea tranziției oțelului este singura suficient de matură tehnologic în conformitate cu analiza din Comunicarea Comisiei SWD (2021) 353 [Towards Competitive and Clean European Steel](#), pag.8, și anume adoptarea tehnologiei minereului de fier obținut prin reducere directă, procesat, ulterior, în cuptoare cu arc electric, în combinație cu fier vechi (DRI-EAF).

Această transformare va permite trecerea de la o emisie specifică de 1.86 tone CO₂ / tona de oțel lichid la o emisie specifică de 0.6 tone CO₂ / tona oțel lichid, semnificativ sub actualele referințe pentru tehnologia ce urmează a fi implementată, conform [Regulamentului 447/2021](#).

Transformarea procesului tehnologic, aflată în etapa de pregătire, va fi realizată în intervalul 2023 – 2025 și va permite evitarea în medie, între 2025 și 2035, a unui volum de emisii de 4,88 milioane tone CO₂ / an (grafic 5). După 2035, se previzionează o reducere semnificativă a emisiei specifice de până la 0,3 tone CO₂ pe tona de oțel lichid corelată cu implementarea

hidrogenului ca și combustibil pentru DRI (actualmente doar *Technology Readiness Level 5* în analiza Comisiei sus-menționată).

Aproximativ 6% din emisiile verificate în România în 2020 provin din activitatea de producție de îngrășăminte, bazată pe obținerea amoniacului din gaz natural, realizată la nivelul combinatului din Târgu Mureș. Activitatea este esențială pentru agricultura și securitatea alimentară a României având în vedere faptul că îngrășămintele produse în Mureș sunt utilizate în aproximativ 50% din fermele convenționale din țară.

Strategia de accelerare a reducerii emisiilor aferente obținerii amoniacului respectă principiul *eficiența energetică pe primul loc* și include un mix complex de măsuri (figura 1) care, cumulat, vor conduce la o reducere medie anuală de emisii de CO₂ aferente obținerii de amoniac de 244000 tone CO₂ în perioada 2021 – 2030, iar începând cu anul 2030 la o reducere de emisii de peste 470.000 tone CO₂ pe an.

Aceste măsuri vor accelera semnificativ procesul de reducere a emisiei specifice aferent obținerii de amoniac de la un nivel de 2,07 tone CO₂ / tona amoniac în 2021 la un nivel de 1,57 tone CO₂ / tonă în 2030 și 1,39 tone CO₂ în 2035.

Cea mai mare contribuție la această reducere de emisii va fi realizată prin implementarea în perioada 2024 – 2025 a două proiecte de creștere a eficienței energetice în procesul de obținere a amoniacului prin care vor fi evitate aprox. 171000 tone CO₂ anual. De asemenea, strategia include și un proiect pilot pentru sechestrarea de CO₂ în formațiunile geologice subterane din județul Mureș, din care a fost extras în trecut gazul metan, cu o contribuție estimată la reducerea emisiilor de aprox. 140000 tone CO₂ / an.

În ceea ce privește tranziția carburanților, dintre cele patru rafinării active în prezent în România, trei sunt situate în Ploiești, județul Prahova: Petrobrazi Ploiești (deținută de OMV Petrom), Petrotel Ploiești (deținută de Lukoil) și Vega Ploiești (Anexa 3: Studiu Frankfurt School, Livrabil 3, pag. 78). Conform ANPM, emisiile de CO₂ aferente acestor trei producători de carburanți s-au ridicat în 2020 la 2,6 milioane tone, din care 1,04 mil. tone sunt aferente rafinării Petrobrazi, care aparține OMV Petrom, o companie cu [o politică de mediu și de reducere a emisiilor la nivel de grup asumată](#) și discutată mai sus.

Calea către accelerarea tranziției producției de carburanți este abordată la nivelul PNIESC prin prisma politicii de reducere a emisiilor aferente sectorului transporturilor (PNIESC, pag. 140). Astfel, PNIESC prevede măsuri strategice de utilizare a unor instrumente de preț menite să ofere stimulente pentru asigurarea unui transport ecologic prin încurajarea achiziționării de autovehicule ecologice, utilizării de combustibili ecologici și reducerii utilizării de autovehicule, precum și prin dezvoltarea transportului feroviar și a transportului public.

În vederea implementării acestui obiectiv al PNIESC, România s-a angajat, prin PNRR, la crearea unui cadru legal care să permită decarbonizarea rutieră în conformitate cu principiul *poluatorul plătește* prin depășirea cu cel puțin 3 puncte procentuale a țintelor minime privind achizițiile de vehiculele publice nepoluante stabilite în Directiva UE privind vehiculele nepoluante. Pachetul legislativ va include măsuri de stimulare a utilizării vehiculelor cu emisii zero și a programelor de reînnoire a parcului auto de către persoane fizice, companii private

și instituții publice, contribuind la o creștere cu cel puțin 100 % a numărului de vehicule cu emisii zero înmatriculate în România în comparație cu valoarea inițială din 2020 și la casarea a 250 000 de vehicule poluante (EURO 3 sau mai puțin) până la 30 iunie 2026. De asemenea, prin PNRR, România s-a angajat la dezvoltarea infrastructurii pentru combustibili alternativi pentru vehiculele rutiere, în special prin instalarea de puncte de încărcare suplimentare pentru vehicule electrice, astfel încât să se ajungă la cel puțin 30 000 de puncte de reîncărcare până la 30 iunie 2026.

Aceste măsuri concrete de transformare accelerată a transportului rutier din România cu ajutorul reformelor și investițiilor din PNRR sunt considerate, în perioada 2022 – 2030, catalizatorul pentru declinul controlat al petrolului și transformarea producției de carburanți din România.

Referitor la tranziția oțelului, fertilizanților chimici și carburanților, există totuși o serie de considerente deosebit de importante pentru care tranziția acestor sectoare nu poate fi stabilită astăzi până la ultimul detaliu și acestea sunt:

- Necesarul foarte mare de energie electrică regenerabilă pentru procese tehnologice verzi;
- Complexitatea și costul integrării unor noi tehnologii și echipamente de ultimă generație în ansamblul infrastructurilor de producție existente;
- Disponibilitatea materiilor prime, mai ales a celor secundare cum este fierul vechi, de exemplu;
- Acceptabilitatea socială a unor tehnologii de captură și stocare a carbonului, chiar dacă acestea sunt realizate în condițiile prevăzute de [Actul delegat 2139 / 2021](#) privind criteriile tehnice de examinare pentru a determina condițiile în care o activitate economică nu aduce prejudicii obiectivelor de mediu;
- Condiții de piață necunoscute în acest moment pentru oțelul verde sau fertilizanții obținuți pe bază de amoniac verde;
- Nivelul de maturitate insuficient pentru o serie de tehnologii cheie, cum este hidrogenul.

Toate aceste variabile esențiale pentru realizarea unei tranziții a acestor sectoare sunt astăzi în diferite stadii de explorare la nivelul întregii Uniuni, efort susținut în principal de Fondul de Inovare și Horizon Europe. Din perspectiva condițiilor favorizante pentru decarbonarea sectorului industrial, în cadrul PNIESC (pag. 73) se prevede faptul că *o analiză a principalelor vectori de decarbonare la orizontul anului 2050 este în curs de realizare la nivelul principalelor ministere implicate în procesul de tranziție . Din perspectiva potențialului de energie din surse regenerabile, România ar putea opta pentru utilizarea hidrogenului în procesele industriale, în contextul în care gazul natural reprezintă 34% din mixul energetic utilizat actualmente în sectorul industrial, iar înlocuirea acestuia cu hidrogen din surse regenerabile sau cu conținut scăzut de carbon reprezintă o modalitate importantă pentru decarbonare. În același timp, nevoia de căldură la temperaturi ridicate reprezintă aproape 60% din cererea de energie industrială. Hidrogenul este unul dintre purtătorii de energie/agenții termici cu emisii reduse, potrivit pentru generarea de căldură la temperaturi ridicate.*

Luând în considerare aspectele obiective prezentate mai sus, considerăm totuși că, în cazul industriei oțelului, fertilizanților și carburanților, există în prezent cadrul de politici și măsuri, dublate de demersuri asumate ale celor mai importanți operatori economici, care permit asumarea de către România a tranziției acestor activități.

Tabloul măsurilor și politicilor prin care va fi realizată tranziția la neutralitatea climatică a economiei este completat de reforma cadrului legislativ, prevăzută în PNRR, pentru [reducerea intensității energetice a economiei](#). Astfel, până la finalul anului 2022, România va reglementa cadrul legal pentru:

- crearea unui sistem de monitorizare pentru punerea în aplicare a recomandărilor formulate de auditurile energetice în sectorul ETS;
- eliminarea obstacolelor din calea contractării performanței energetice și aplicarea standardelor de eficiență energetică pentru a asigura conformitatea produselor cu standardele de etichetare ecologică;
- îmbunătățirea gradului de conștientizare a IMM-urilor cu privire la eficiența energetică (măsuri, programe și beneficii), precum și pentru introducerea de noi standarde pentru instrumentele financiare ecologice.

Complementar acestei reforme, PNRR prevede implementarea cu sprijinul Băncii Europene de Investiții (BEI) a unui instrument prin care se vor acorda, în perioada 2022 – 2026, împrumuturi garantate întreprinderilor mari non - ETS inclusiv pentru transformarea capacităților de producție și eficientizarea proceselor productive în vederea reducerii impactului asupra mediului, precum și pentru digitalizare. Împrumuturile garantate de BEI vor avea o valoare cumulată estimată între 1,6 și 2,14 miliarde euro.

În acest mod, România a creat cadrul favorizant pentru transformarea graduală în vederea integrării într-o economie cu emisii reduse a unor activități mari consumatoare de energie precum fabricarea autovehiculelor și a componentelor auto, a produselor din minerale nemetalice (ciment, var, etc), construcțiilor metalice și a produselor din metal, fabricarea hârtiei sau industria alimentară.

În concluzie, prin obiectivele, politicile și măsurile asumate prin PNIESC și PNRR, România demonstrează angajamente concrete pentru accelerarea tranziției la neutralitatea climatică până în 2030 și pentru atingerea acesteia până în 2050.

Referință: Articolul 11 alineatul (2) litera (b): o justificare pentru identificarea teritoriilor ca fiind afectate în cea mai mare măsură de procesul de tranziție menționat la litera (a) de la prezentul alineat și care urmează să beneficieze de sprijin din partea FTJ, în conformitate cu alineatul (1);

1.2 Identificarea teritoriilor care se preconizează că vor fi cele mai afectate și justificarea acestei alegeri, cu estimarea corespunzătoare a impactului economic și asupra ocupării forței de muncă pe baza prezentării de la secțiunea 1.1.

Severitatea impactului tranziției la nivelul teritoriului este determinată de interacțiunea următorilor factori:

Contribuția la obiectivul național de reducere a emisiilor

Județul Gorj este unul dintre centrele producției de electricitate și agent termic pe bază de lignit din România, tip de producție care urmează a fi eliminat gradual din structura de producție de electricitate a României conform calendarului (tabel 1) prezentat în secțiunea precedentă.

Pe teritoriul județului sunt localizate următoarele unități de producție ale CE Oltenia:

- 4 blocuri energetice de 330 MW fiecare la Rovinari;
- 4 blocuri energetice de 330 MW fiecare la Turceni;

Cele 8 blocuri energetice reprezintă aproximativ trei sferturi (2640 MW) din capacitatea nominală totală a CE Oltenia și au generat, în 2020, 98,17% din întregul volum de emisii ETS al județului, reprezentând 17,15% din emisiile ETS totale verificate la nivelul României (tabel 3).

Prin închiderea blocurilor energetice, la nivelul teritoriului vor fi evitate în medie 3,7 mil. tone CO₂ / an în perioada 2022 – 2030, iar începând cu 2031, vor fi evitate în medie 7,7 mil. tone CO₂ /an (a se vedea tabelul 5).

Alte surse de emisii ETS la nivelul județului sunt legate de producția de var (68.418 tone CO₂), ipsos (26.136 tone CO₂) și ceramică (7.256 tone CO₂).

Declinul sectorului minier

În anul 1991, în județul Gorj, peste 40.000 de persoane lucrau în industria extractivă. Industria a cunoscut un declin continuu până astăzi, când, la nivelul CE Oltenia, mai sunt angajați doar aprox. 7200 de mineri (grafic 9). Calendarul procesului de reducere graduală a exploatarea de cărbune până la eliminarea completă a acestuia începând cu 2031 este prezentat în tabelul 6. Carierele miniere Tismana și Jilț Sud vor fi puse în conservare, iar carierele Husnicioara, Peșteana și Lupoiaia vor fi închise. Astfel producția de cărbune va fi concentrată în cele 4 cariere miniere rămase. Producția de cărbune se va stabili începând cu anul 2026 la aproximativ 10 mil. de tone anual. După implementarea planului de restructurare, reducerea totală de personal din activitățile energetice și miniere va fi de aproximativ 4,473 de angajați, reprezentând o reducere de aproximativ 40% față de numărul total de angajați din 2020.

Declinul populației

Populația rezidentă a fost în 2019 de 311918 locuitori. Teritoriul a prezentat o tendință accentuată de scădere de 8,3% în perioada 2012 – 2020 a populației globale, în vreme ce tendința de scădere a populației de vârstă activă a fost în aceeași perioadă de 9,4% (Anexa 3: Studiul Frankfurt School, Livrabil 3, pag. 74).

O treime din populație aflată în zone defavorizate

În zonele defavorizate de la nivelul județului, identificate la nivel de UAT, inițial în conformitate cu OUG 24/98 și, ulterior, conform OUG 75/2000 locuiesc aprox. 100000 de

persoane. Deși, în prezent, regimul juridic special al acestor zone nu mai este activ, disparitățile teritoriale semnificative persistă și au fost reconfirmate prin studiul de fundamentare *Disparități teritoriale în România*, elaborat de către Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației și publicat în august 2021 (Anexa 6). Zonele defavorizate includ, alături de localități rurale, și orașele Rovinari, Motru, Târgu Cărbunești și Bumbcești Jiu.

Venituri constant sub media națională și sărăcie energetică

În perioada 2015 – 2020, salariul mediu net a fost sub media națională cu aprox. 9% tendința fiind de menținere în ultimii 3 ani la 10% sub media țării (Anexa 4: Studiul Frankfurt School, Livrabil 4, Tabel 7).

Teritoriul înregistrează o rată a sărăciei energetice de 55% în timpul iernii și de 37% raportat la întregul an. (Anexa 4: Studiul Frankfurt School, Livrabil 4, Tabel 10).

Nivel ridicat al șomajului

În decembrie 2021, la nivelul teritoriului erau înregistrați 4295 de șomeri dintre care 2038 femei. Rata șomajului a fost de 3,17% în decembrie 2021 față de media națională de 2,69% (Anexa 5, Situația șomajului decembrie 2021). Din totalul șomerilor, 47% sunt femei, iar cei mai mulți, 28,32%, au vârsta cuprinsă între 40 și 49 de ani, în vreme ce 54,84% au studii primare, gimnaziale sau profesionale, potrivit datelor aferente 2020 (Sursa: Strategia de Dezvoltare a județului Gorj).

Pondere mare a forței de muncă expuse în industrie și nivelul tehnologic modest al producției de bunuri și servicii

Forța de muncă angajată în industrie reprezintă 23,4%, cu o tendință pronunțată de scădere de 20,9% în perioada 2008 – 2019. (Anexa 3: Studiul Frankfurt School, Livrabil 3, pag. 74). În ceea ce privește nivelul tehnologic al producției de bunuri la nivel județean, în 2019, tehnologia înaltă a fost utilizată în 0,31% din totalul producției, iar tehnologia mediu înaltă a fost utilizată în 13,89% din producție. Pe de altă parte, serviciile bazate pe cunoaștere, inclusiv cercetare-dezvoltare, au o pondere de aprox. 14% în serviciile furnizate la nivelul județului. (Anexa 6, pag. 19)

Concentrare de industrii mari consumatoare de energie și nivel ridicat de poluare a aerului

Teritoriul concentrează o serie de activități industriale cu mare consum de energie, precum fabricarea de componente auto, industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, fabricarea cimentului și a altor produse din minerale nemetalice. Deși impactul asupra mediului al acestor activități nu se reflectă la nivelul emisiilor ETS, acestea contribuie la degradarea calității aerului la nivelul întregului județ care înregistrează depășiri la următorii poluanți: dioxid de azot și oxizi de azot (NO₂/NO_x), particule în suspensie (PM₁₀), particule în suspensie (PM_{2,5}), benzen (C₆H₆), nichel (Ni), dioxid de sulf (SO₂), monoxid de carbon (CO), plumb (Pb), arsen (As) și cadmiu (Cd) (Sursa: Ordinul MMAP 2202 / 2020).

Insuficienta dezvoltare a capacităților de producție de energie regenerabilă

Conform ultimelor date publicate de către [Transelectrica](#) în mai 2020, în județul Gorj, capacitatea de producție de energie fotovoltaică în funcțiune (*puteri cu PIF, conform emitenți*) cumula doar 30,72 MW, respectiv 2,22% din întreaga capacitate instalată de energie fotovoltaică.

Impactul economico-social până în 2030 al tranziției județului a fost analizat în cadrul unui studiu realizat de către *Frankfurt School of Finance and Management* finanțat prin *Programul de Sprijin pentru Reforme Structurale al UE*. Studiul a utilizat modelul macroeconomic E3ME pentru modelarea efectelor tranziției la nivelul teritoriului. Modelarea a avut la bază prevederile PNIESC, dar a fost realizată înainte de definitivarea calendarului de închidere a capacităților de producție de electricitate pe bază de cărbune, conform proiectului Legii Decarbonării, precum și înainte de stabilirea celorlalte reforme și investiții de accelerare a tranziției la neutralitatea climatică din PNRR la care se face referire în cadrul secțiunii precedente. Din aceste considerente, *scenariul PNIESC* definit la nivelul studiului nu include efectul de accelerare a tranziției la neutralitate prin implementarea reformelor și investițiilor relevante din PNRR. Astfel, întrucât *scenariul de referință* din studiul menționat (Anexa 3: Studiul Frankfurt School, Livrabil 3, pag 44) este apreciat ca fiind de natură să conducă la un proces de decarbonizare mai rapid decât *scenariul PNIESC*, în cuprinsul prezentului plan vor fi avute în vedere rezultatele modelării pentru *scenariul de referință*.

Astfel, sub aspectul valorii adăugate brute (VAB), impactul tranziției conduce la o creștere a acestui indicator în majoritatea sectoarelor analizate. Excepția este sectorul de energie și utilități cu o scădere semnificativă (Anexa 3: Studiul Frankfurt School, Livrabil 3, Grafic 28).

În acest scenariu, în ceea ce privește modificările preconizate ale ocupării forței de muncă (Anexa 4: Studiul Frankfurt School, Livrabil 4, Grafic 35), modelarea arată un dezechilibru considerabil între pierdere (7400 locuri de muncă) și generare (1700 locuri de muncă), în ceea ce privește ocupațiile care necesită un nivel de pregătire de bază sau mediu. Prin urmare, rezultatul modelării reflectă o manifestare a fenomenului de *creștere fără locuri de muncă (jobless growth)*.

Având în vedere cele de mai sus, considerăm că este justificată selectarea județului Gorj pentru atenuarea efectelor tranziției la neutralitatea climatică.

Referință: Articolul 6

Identificarea regiunilor ultraperiferice și a insulelor cu provocări specifice din teritoriile enumerate în secțiunea 1.1 și a cuantumurilor specifice alocate pentru respectivele teritorii, cu justificarea corespunzătoare

Nu se aplică.

2.Evaluarea provocărilor legate de tranziție, pentru fiecare dintre teritoriile identificate

2.1. Evaluarea impactului economic, social și teritorial al tranziției către o economie neutră din punct de vedere climatic

Referință: Articolul 11 alineatul (2) litera (c): o evaluare a provocărilor legate de tranziție cu care se confruntă teritoriile identificate ca fiind cele mai afectate, inclusiv a impactului social, economic și de mediu al tranziției către o economie a Uniunii neutră din punct de vedere climatic până în 2050, identificând numărul potențial de locuri de muncă afectate și de locuri de muncă pierdute, riscurile de depopulare și nevoile și obiectivele de dezvoltare care trebuie atinse până în 2030 și legate de transformarea sau încetarea activităților cu emisii ridicate de gaze cu efect de seră în aceste teritorii;

Procesul de tranziție la neutralitatea climatică a României prezentat în secțiunea precedentă permite identificarea la nivelul teritoriului a următoarele sectoare generatoare de efecte socio-economice:

- Sectorul în declin: producția de energie electrică și termică pe bază de cărbune la nivelul CE Oltenia. Acest tip de producție se va reduce gradual până la încetarea completă începând cu 2030, conform calendarului din tabelul 1;
- Sectoare mari consumatoare de energie și cu un număr semnificativ de angajați pentru care este creată, prin PNRR, posibilitatea de accesare de împrumuturi garantate de BEI pentru proiecte de transformare productivă și acțiune climatică sprijinind tranziția ecologică a României, cum sunt: industria componentelor pentru autovehiculele de transport rutier (2060 de angajați), fabricarea de produse din minerale nemetalice (530 angajați) sau industria alimentară (1700 de angajați) (numărul de angajați este conform INS, 2020).

Pierderile de locuri de muncă

Conform analizelor CE Oltenia, planul de restructurare va afecta în perioada 2021 - 2025 aprox. 1200 de locuri de muncă / grup energetic, cumulând 3600 de locuri de muncă, din care aprox. 64% sunt locuri de muncă în exploatarea miniere (aprox. 2300) care alimentează turbinele și 24% (aprox. 870) sunt locuri de muncă în exploatarea energetică.

Reducerea activității CE Oltenia va avea în mod necesar impact și asupra locurilor de muncă în întreprinderile care fac parte din lanțul de furnizare al CEO din care un număr de 160 sunt în județul Gorj. Se poate estima că aprox. 50% din cifra de afaceri a acestor întreprinderi va fi afectată negativ ceea ce se va traduce și într-o reducere a locurilor de muncă. În acest context, trebuie avut în vedere că, în prezent, în activitatea de transport rutier și transport prin conducte sunt angajate în prezent în județ peste 2300 de persoane, iar în activitatea de depozitare alte 1100 de persoane.

Pierderile de locuri de muncă la nivelul teritoriului la orizontul anului 2030 sunt prezentate în tabelul 10, care prezintă rezultatele modelării macroeconomice E3ME (Anexa 4: Studiul Frankfurt School, Livrabil 4, Grafic 35).

Modelul indică faptul că pierderea de locuri de muncă este substanțial mai mare decât generarea de locuri de muncă.

Cea mai mare pierdere este aferentă categoriei *muncitori calificați și asimilați* (3900) și *muncitorilor necalificați* (1900). De asemenea, modelarea indică dispariția a 1600 de locuri de muncă pentru *operatori și asamblori*. Serviciile sunt practic singurul sector care adaugă un număr semnificativ de locuri de muncă (1600) dar numărul este cu totul insuficient pentru a compensa pierderile de locuri de muncă în activități care necesită un nivel de pregătire mediu și de bază.

Impactul social

Conform informațiilor furnizate de către CE Oltenia, din punct de vedere ale distribuției pe vârste, aprox. 50% din angajații din exploatarea miniere au între 40 și 50 de ani, iar aprox. 36% au între 50 și 60 de ani. În exploatarea energetică, aprox. 28% din angajați au între 40 și 50 de ani, iar aprox. 56% au între 50 și 60 de ani.

Majoritatea salariaților se află concentrați în intervalele de vârstă 41-60 ani, persoane care se află la vârsta maturității, cei mai mulți fiind susținători de familie și care se pot adapta mai greu la cerințele unor noi locuri de muncă. Deși impactul va fi resimțit cel mai acut la nivelul celor care sunt unici întreținători de familie, se poate aprecia că fiecare loc de muncă pierdut are potențialul de a afecta cel puțin alte 1,5 persoane, ceea ce poate face ca impactul acestor măsuri de decarbonare să fie resimțit de aprox. 5400 de persoane prin scăderea nivelului de trai, copiii sau tinerii aflați în întreținere fiind de asemenea afectați existând posibilitatea de creștere a riscului abandonului școlar și de intrare accelerată în câmpul muncii.

În ceea ce privește impactul preconizat al măsurilor de decarbonare asupra ratei șomajului, aceasta poate crește de la 3,8% la 6,42%, în vreme ce rata de ocupare a resurselor de muncă va scădea de la 64,7% la 62,9%, într-o estimare extrem de conservatoare, fără a lua în calcul impactul asupra lanțului valoric.

În ceea ce privește salariul mediu net al persoanelor afectate, acesta este unul ridicat (4280 lei în termocentrale și 4044 lei în exploatarea miniere), fiind cu aprox. 30% peste salariul mediu net al județului (2858 lei) și cu 25% peste salariul mediu net la nivel național (3217 lei), datele fiind aferente anului 2020. Prin urmare, locurile de muncă afectate de procesul de decarbonare sunt caracterizate de un nivel de pregătire mediu, dar de un nivel de salarizare net superior unor locuri de muncă similare ca nivel de pregătire în sectorul IMM al județului, nivel de salarizare pe care îl putem estima prin raportare la prevederile *OUG 43 / 2019 privind unele modificări fiscale aduse domeniului construcțiilor* potrivit cărora, în perioada 1 ianuarie 2020 - 31 decembrie 2028, pentru domeniul construcțiilor, salariul de bază minim brut pe țară garantat este de 3000 de lei / lună. Astfel, salariul minim net care poate fi avut în vedere

ca punct de referință pentru nivelul de salarizare netă în sectorul IMM pentru locuri de muncă similare este de aprox. 1774 lei / lună, cu aprox. 60% sub nivelul de salarizare netă de la CEO.

Necesarul de reconversie profesională

Analizând meseriile persoanelor afectate de restructurarea sectorului în declin, se remarcă numărul semnificativ de meserii care ne indică în special nevoia de perfecționare / specializare și care au un potențial important de integrare în economia cu emisii reduse a viitorului conform necesarului de competențe estimat la nivelul anului 2030 de CEDEFOP în cadrul 2020 skills forecast Romania: bobinator, electrician, electromecanic, electronist, operatori utiliaje, ingineri / subingineri, izolator termic și fonic, lăcătuș, mașinist, operatori hidraulici sau operator de instalații energetice. Se remarcă de asemenea o serie de meserii pentru care există o mare cerere exprimată de către angajatori pentru următorii doi ani, cum ar fi meseriile de strungar, sudor, fochist, lăcătuș mecanic, etc.

Nevoia de reconversie profesională este identificată cu precădere în cazul celor 2300 de persoane angajate, în prezent, în exploatarea miniere vizate de procesul de decarbonare.

Totuși, se estimează faptul că toate persoanele afectate, în afara celor eligibile pentru pensionare, vor avea nevoie de cel puțin o formă de sprijin la reintegrarea în piața muncii, având în vedere dificultatea transferului către un nou loc de muncă într-un punct avansat al carierei.

În ceea ce privește răspunsul la nevoia previzionată semnificativă de formare profesională și sprijin pentru reintegrarea în piața muncii a persoanelor afectate de procesul de tranziție a teritoriului, aceasta va fi o deosebită provocare pentru agenția pentru ocuparea forței de muncă, centrele de formare profesională din subordinea acesteia, ca și pentru furnizori de formare profesională din sectorul public sau privat autorizați în condițiile legislației privind formarea profesională a adulților. O atenție deosebită ar trebui acordată pregătirii timpurii pentru a face față unui număr mare de persoane cu o carieră pe termen lung în activități ce necesită competențe netransferabile sau dificil de transferat într-o economie cu emisii reduse.

Potențialul de dezvoltare

În ceea ce privește potențialul de diversificare economică și oportunitățile de dezvoltare la nivelul teritoriului, acestea sunt identificate la nivelul strategiei de dezvoltare a județului în corelare cu strategia de specializare inteligentă a regiunii Sud-Vest Oltenia 2021 - 2027 prin luarea în considerare a mai multor analize cu privire la tendințele antreprenoriale și de specializare predominante, precum și cu privire la performanța firmelor din regiune, infrastructura de cercetare – dezvoltare și inovare (CDI), indicii de avantaj competitiv și rezultatele activității de CDI.

Astfel, documentele strategice menționate identifică următoarele domenii a căror dezvoltare ar putea contribui în perioada 2021 – 2027 la diversificarea economiei județului și la atenuarea impactului procesului de tranziție la neutralitatea climatică: sisteme de transport (tehnologii de operare, materialul rulant, echipamente electrice de iluminat, dispozitive de

conexiune pentru fire și cabluri electrice și electronice, aparate de control și distribuție a electricității, fabricarea de cabluri cu fibră optică), inginerie industrială (sisteme, instalații, echipamente, mașini / utilaje pentru construcții și alte industrii, fabricarea motoarelor, generatoarelor și transformatoarelor electrice), ingineria materialelor recuperate folosite în industria prelucrătoare (hârtie, cauciuc și mase plastic, minerale nemetale, produse chimice organice și anorganice, lemn, filamente sintetice sau artificiale, fire speciale, țesături, piatră, metale comune și articole din acestea), sisteme, echipamente, tehnologii pentru sănătate (dispozitive, aparate și instrumente medicale și stomatologice, fabricarea de echipamente pentru radiologie, electrodiagnostic și electroterapie, fabricarea de biciclete și de vehicule pentru invalizi), producția de energie fotovoltaică, precum și dezvoltarea sectorului ITC (editare de produse software, soluții și servicii web, activități de telecomunicații prin rețele cu cablu, consultanță în tehnologia informației, activități legate de bazele de date, activități de cercetare-dezvoltare, software, automatizări și sisteme IT la cheie).

2.2.Necesitățile și obiectivele de dezvoltare până în 2030 în vederea realizării unei economii a Uniunii neutre din punct de vedere climatic până în 2050

Referință: Articolul 11 alineatul (2) litera (d)

La nivelul întregului județ Gorj, procesul de tranziție la neutralitatea climatică este resimțit extrem de acut în condițiile suprapunerii mai multor factori agravanți dintre care cei mai importanți sunt dependența foarte mare (40%) a economiei de producția de energie electrică pe bază de cărbune și activitățile conexe, fenomenul extins al sărăciei, inclusiv sărăcie urbană (37% din populația rezidentă locuind în zone urbane dezavantajate, iar 21% din populație în zone urbane marginalizate cum sunt Bumbești – Jiu, Tismana, Rovinari), precum și fenomenul depopulării înregistrat cu precădere în perioada 2012 – 2020 în care populația globală a scăzut cu 8,3% și populația activă cu 9,4%.

Obiectivul general al planului teritorial de tranziție justă este de a proteja populația și economia județului în contextul provocărilor tranziției la neutralitatea climatică și de a favoriza valorificarea deplină oportunităților de dezvoltare create de parcursul către o economie cu emisii reduse.

Pentru îndeplinirea acestui obiectiv, prin planul teritorial se propune mobilizarea convergentă a tuturor resurselor disponibile pentru a răspunde următoarelor nevoi care derivă din procesul de tranziție:

- Nevoia de modernizare și de realizare a unei diversificări economice durabile din punct de vedere al mediului, în special a sectorului antreprenorial productiv mic și mijlociu, în vederea creșterii competitivității și capacității economiei locale de a genera locuri de muncă durabile, sigure și cu un nivel de salarizare atractiv, având în vedere faptul că, în prezent, întreprinderile mijlocii reprezintă doar 0,9% din totalul întreprinderilor mici și mijlocii, precum și faptul că majoritatea acestora sunt furnizori

pentru, și, prin urmare, sunt semnificativ dependente de întreprinderile aferente sectoarelor economice în transformare;

- Nevoia de creștere a accesului persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă și angajatorilor la programe de calificare / recalificare, perfecționare și specializare de calitate și care să fie corelate dinamic și anticipativ cu cererea de calificări și specializări preconizate în economia județului, însoțite de servicii de asistență pentru căutarea unui loc de muncă și de măsuri de incluziune activă a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, prioritare fiind nevoile persoanelor cu pregătire medie sau de bază afectate de reducerea sau transformarea activităților economice expuse negativ tranziției la neutralitatea climatică;
- Nevoia de a genera locuri de muncă în cadrul unor servicii publice moderne și durabile furnizate prin utilizarea potențialului de producție de energie regenerabilă din județ (ca de exemplu producția și furnizarea de agent termic din resurse regenerabile pentru școli, grădinițe, spitale, cămine de bătrâni, creșe etc) sau prin utilizarea de tehnologii verzi și sustenabile;
- Nevoia de a stimula activitatea de cercetare – dezvoltare cu implicarea universităților și a organizațiilor de cercetare publice și private în vederea identificării soluțiilor optime de transformare a activităților economice expuse negativ tranziției, dar și, după caz, în vederea valorificării oportunităților de dezvoltare create de procesul de tranziție.
- Nevoia de a combate sărăcia energetică prin instalarea de panouri fotovoltaice / fototermice la nivel de gospodărie, în contextul inițiativei europene privind acoperișurile solare.

2.3.Coerența cu alte strategii și planuri naționale, regionale sau teritoriale relevante

Referință: Articolul 11 alineatul (2) litera (e)

PTTJ Gorj are obiectivul de a atenua impactul socio-economic al implementării reformelor prevăzute în PNRR pentru înlocuirea cărbunelui din mixul energetic până în 2032, precum și pentru reducerea intensității energetice a economiei prin dezvoltarea unui mecanism sustenabil de stimulare a eficienței energetice în industrie și de creștere a rezilienței.

Din perspectiva contribuției la atenuarea efectelor tranziției la nivelul teritoriului, PNRR este planul național cu cel mai ridicat nivel de convergență cu PTTJ. Astfel, strategia teritoriului de accesare a oportunităților de finanțare din PNRR vizează prioritar investițiile din domeniile educației și sănătății, în vederea facilitării accesului populației la asistență medicală primară (cu precădere în mediul rural), combaterii abandonului școlar prin dezvoltarea infrastructurii educaționale, inclusiv pentru învățământul profesional și tehnic, și adaptării ofertei

educaționale pentru meseriile digitale ale viitorului. Alături de acestea sunt vizate investițiile în construcția / reabilitarea de clădiri care să deservească copiii aflați în situații de risc de separare de familie, dezvoltarea infrastructurii sociale pentru persoanele cu dizabilități, precum și construcția de locuințe pentru tineri, profesori și medici.

În același timp, teritoriul este beneficiarul unui proiect de infrastructură de transport de interes național finanțate din PNRR, respectiv reabilitarea tronsonului feroviar Filiași – Tg. Jiu – Petroșani – Simeria.

Sub raportul coerenței investițiilor propuse pentru mediul de afaceri, prin PNRR vor fi acordate împrumuturi garantate pentru dezvoltarea productivă, comercială, digitalizarea și internaționalizarea IMM-urilor și a întreprinderilor mari din întreaga țară, în vreme ce investițiile PTTJ vizează crearea / extinderea / diversificarea / reconversia unităților de producție de bunuri și / sau servicii din județ, care să conducă la crearea și menținerea de locuri de muncă sustenabile din punct de vedere al mediului.

În ceea ce privește mobilitatea urbană durabilă, investițiile PNRR au ca obiectiv transportul intraurban, în timp ce PTTJ sprijină transportul public inter-urban în vederea conectării zonelor defavorizate / izolate cu principalele aglomerări urbane din județ pentru asigurarea accesului la programe de formare profesională și oportunități de angajare.

Cu privire la reziliența energetică a serviciilor publice, PNRR sprijină reabilitarea termică a clădirilor destinate serviciilor publice, dar alocarea indicativă aferentă **județului de aprox. 29,5 mil. euro (fără supracontractare)** este limitată, în timp ce PTTJ investește în capacități de mici dimensiuni de producție și stocare de energie regenerabilă, inclusiv rețelele de transport aferente, pentru alimentarea cu energie regenerabilă necesară serviciilor publice esențiale derulate în cadrul școlilor, spitalelor, căminelor de bătrâni, creșelor, centrelor sociale, centrelor de formare profesională, etc. Similar, în ceea ce privește combaterea sărăciei energetice, prin PNRR sunt finanțate măsurile de eficiență energetică pentru clădirile multifamiliale, în timp ce PTTJ vizează crearea de prosumatori prin instalarea de panouri fotovoltaice / fototermice la nivel de gospodărie.

Coerența PTTJ cu Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030

PTTJ are în vedere obiectivele Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030, care vizează creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă și a combustibililor cu conținut scăzut de carbon în sectorul transporturilor, stimularea economiei digitale și a investițiilor industriale, promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul prin start-up, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii.

Obiectivele propuse în PTTJ converg cu direcțiile Strategiei pentru dezvoltare durabilă a României 2030, respectiv cu asigurarea unui cadru de reglementare stabil și transparent în domeniul eficienței energetice în vederea atragerii investițiilor; cu reabilitarea industriilor pentru a deveni durabile, cu eficiență sporită în utilizarea resurselor și adoptare sporită a tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, cu stimularea economiei digitale și investițiilor industriale care se situează în zona mai profitabilă a lanțului valoric, care fructifică și rezultatele eforturilor naționale de cercetare-dezvoltare-inovare și care se adresează unor piețe stabile și în creștere. De asemenea, promovarea unor politici orientate spre dezvoltare

care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul prin start-up, creativitatea și inovația și intensificarea eforturilor pentru tranziția la o economie „verde”, cu emisii reduse de dioxid de carbon, reziliență la schimbările climatice și pentru integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în sectoarele vulnerabile economice, sociale și de mediu, în conformitate cu politicile UE sunt direcții de acțiune care încadrează operațiunile PTTJ.

Coerența PTTJ cu Strategia națională de ocupare a forței de muncă 2021 – 2027

Dimensiunea socială a PTTJ este în strânsă concordanță cu direcțiile identificate în cadrul Strategiei naționale pentru ocuparea forței de muncă 2021 - 2027 și a Planului de acțiuni aferent, aprobate prin HG 558/2021, în special prin contribuția la direcțiile de acțiune aferente procesul de tranziție la „economia verde” (stimularea antreprenoriatului și crearea de locuri de muncă verzi), cartografierea ocupațiilor și competențelor, precum și asigurarea corespondenței între ocupații, calificări și conținutul lor de competențe, organizarea de programe de formare profesională pentru angajați în vederea dezvoltării și diversificării competențelor, în contextul schimbărilor tehnologice și digitale de pe piața muncii.

Astfel, în cadrul PTTJ sunt prioritizate operațiunile care sprijină ocuparea persoanelor direct afectate de procesul de tranziție prin pierderea locului de muncă, a persoanelor aparținând unor categorii defavorizate atât pentru măsurile destinate mediului de afaceri și antreprenorial, cât și pentru cele aferente recoversiei și integrării pe piața forței de muncă a persoanelor afectate de procesul de tranziție (facilitarea accesului pe piața muncii și furnizarea de pachete de servicii și măsuri adaptate a persoanelor din grupurile dezavantajate, sprijinirea forței de muncă în vederea obținerii competențelor necesare pentru a realiza tranziția dinspre sectoarele în declin către sectoarele în creștere, în cadrul economiei verzi, susținerea înființării de centre de inovație și antreprenorat (de tipul incubatoarelor de afaceri).

Coerența PTTJ cu Strategia națională pentru locuri de muncă verzi 2018 - 2025

De asemenea, operațiunile vizate de PTTJ sunt coerente cu Strategia națională pentru locuri de muncă verzi 2018 - 2025 și de planul de acțiuni aferent, aprobate prin HG nr. 594/2018 prin prioritizarea la finanțare a măsurilor privind crearea și menținerea de locuri de muncă sustenabile din punct de vedere al mediului, a măsurilor de recalificare și actualizarea competențelor în domeniile cu potențial ridicat de generare de locuri de muncă durabile, respectiv economiei mediului (protecția mediului, servicii de alimentare cu apă și de canalizare, gestionarea deșeurilor, silvicultura, producția de energie regenerabilă, reabilitare termică). Tranziția către o economie verde și eficientă din punct de vedere energetic implică în mod evident remodelarea pieței forței de muncă și adaptarea competențelor profesionale la noile provocări economice.

Printre direcțiile de acțiune ale Strategiei naționale pentru locuri de muncă verzi 2018 – 2025 în care se înscriu operațiunile PTTJ se numără: creșterea inovării în firme prin susținerea entităților de inovare și transfer tehnologic în domenii de specializare inteligentă; promovarea și consolidarea inițiativelor antreprenoriale pentru crearea de locuri de muncă verzi, promovarea spiritului antreprenorial, în special prin facilitarea exploatării economice

de noi idei și prin stimularea creării de firme noi, inclusiv prin intermediul incubatoarelor de afaceri, formarea și dezvoltarea competențelor verzi).

Coerența PTTJ cu Strategia de dezvoltare regională 2021-2027 din cadrul Planului pentru Dezvoltare Regională al Regiunii Sud-Vest Oltenia (PDR) 2021-2027

Prioritățile Strategiei de dezvoltare regională Sud Vest Oltenia 2021-2027 sunt creșterea competitivității economice a regiunii, modernizarea și dezvoltarea infrastructurii regionale, dezvoltarea urbană durabilă, dezvoltarea rurală durabilă și modernizarea agriculturii și pescuitului, dezvoltarea resurselor umane în sprijinul unei ocupări durabile și a incluziunii, dezvoltarea turismului, valorificarea patrimoniului natural și a moștenirii cultural-istorice.

PTTJ se înscrie în liniile strategice regionale prin promovarea obiectivelor de dezvoltare urbană durabilă prin măsuri de eficiență energetică și de reziliență a serviciilor publice locale, prin reconversia economică a economiei regionale și locale în urma procesului de decarbonare energetică, stimulând creșterea competitivității și a diversificării economice, dezvoltarea mediului antreprenorial, precum și dezvoltarea competențelor resurselor umane în sprijinul unei ocupări durabile și a incluziunii.

Coerența PTTJ cu Strategia Regională pentru Specializare Inteligentă Sud-Vest Oltenia 2021-2027

Strategia Regională pentru Specializare Inteligentă Sud-Vest Oltenia 2021-2027 urmărește încurajarea spiritului antreprenorial, dezvoltarea companiilor inovative, valorificarea infrastructurilor de cercetare și stimularea parteneriatului dintre universități, institute de cercetare și companii, prin concentrarea resurselor în domenii cu potențial de specializare, în care regiunea deține reale avantaje economice și competențe, pentru a face tranziția la o economie mai verde, mai incluzivă și rezilientă la schimbările climatice. Prioritățile strategice vizează sprijinul pentru consolidarea capacității de cercetare-inovare la nivel regional, dezvoltarea capacității de transfer tehnologic și eficiențarea transferului de know-how, creșterea competitivității mediului de afaceri și sprijinirea tranziției industriale, sprijinul pentru digitalizare și consolidarea ecosistemului de inovare.

Coerența PTTJ cu strategia menționată este reliefată la nivelul integrării rezultatelor activității de cercetare-dezvoltare în activitatea economică a IMM, în procesul de creare / dezvoltare / extindere a incubatoarelor de afaceri și respectiv în formarea profesională asociată procesului de tranziție justă. Astfel, domeniile de specializare inteligentă identificate în cadrul strategiei constituie premisele dezvoltării investițiilor inițiale, a transferului tehnologic și a reconversiei profesionale a forței de muncă în procesul de tranziție justă (automotive -piese și accesorii pentru producția de autovehicule, piese și accesorii pentru electrotehnica, sisteme electrice pentru transport feroviar; și industria aluminiului, inginerie industrială și transporturi, energie durabilă și mediu, medicină inovativă fundamentală și aplicativă, agricultură și industrie alimentară, turism și identitate culturală).

Coerența PTTJ cu Strategia de dezvoltare a județului Gorj 2021-2027

Strategia județului Gorj 2021-2027 aprobată prin H CJ nr. 9048/2021 propune un scenariu de dezvoltare care urmărește creșterea conectivității și accesibilității între marile orașe și

consolidarea poziției zonelor puternic urbanizate, asigurarea unor servicii optime de bază care să deservească orașele mici și localitățile rurale, promovarea investițiilor în calitatea vieții în zonele cu potențial ridicat de creștere, pentru a spori capacitatea de a atrage și păstra capitalul uman necesar. Strategia are în vedere, printre altele, identificarea măsurilor necesare pentru promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 15% până în 2027, pentru creșterea gradului de colectare selectivă a deșeurilor cu cel puțin 30% până în 2027, pentru creșterea numărului de localități conectate la rețelele de apă și apă uzată cu cel puțin 15% până în 2027, pentru protejarea mediului și a biodiversității prin creșterea cu cel puțin 10% a suprafeței spațiilor verzi, pentru dezvoltarea capacității de cercetare-dezvoltare și inovare a județului și adoptarea tehnologiilor avansate cu cel puțin 10% până în 2027, consolidarea competitivității economiei județului Gorj prin creșterea gradului de investiții productive în companii cu cel puțin 10% până în 2027, pentru creșterea investițiilor în infrastructura de transport pentru îmbunătățirea conectivității, accesibilității și atractivității județului Gorj cu cel puțin 10% până în 2027, pentru dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitară și a serviciilor publice în vederea asigurării unor zone urbane și rurale de calitate, mai atractive și inclusive.

Sinergia PTTJ cu Strategia județului Gorj este evidențiată prin măsurile eficiență energetică atât pentru consumul propriu cât și pentru reziliența unor servicii publice, prin investițiile în decontaminarea siturilor poluate și reconversia acestora pentru alte activități economico-sociale, prin promovarea mobilității inter-urbane verzi. Aceste operațiuni contribuie la promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, la reducerea sărăciei energetice și la furnizarea unor serviciilor publice reziliente și prietenoase cu mediul. Prin promovarea dezvoltării economiei verzi, luând în considerare investițiile în capacitatea productivă a IMM, în stimularea antreprenoriatului și în integrarea măsurilor de economie circulară și de transfer tehnologic în activitatea economică, PTTJ este de asemenea coerent cu strategia anterior menționată.

Coerența PTTJ cu Strategia Teritorială Integrată Moții, Țara de Piatră

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară – Moții, Țara de Piatră din care fac parte mai multe unități administrativ teritoriale din județele Alba, Arad, Bihor, Cluj, Hunedoara are scopul de a menține echilibrul ecologic, de a promova dezvoltarea durabilă și incluziunea, de a asigura creșterea calității vieții și a oportunităților economice prin activități specifice zonei montane și prin turism, inclusiv prin dezvoltarea activităților de cercetare, dezvoltare inovare în conformitate cu direcțiile europene în materie de specializare inteligentă. În ceea ce privește județul Hunedoara, sunt vizate teritoriile aferente unităților administrativ teritoriale Brad, Geoagiu, Baia de Criș, Balșa, Blăjeni, Buceș, Bucuresci, Bulzești de Sus, Criscior, Luncoiu de Jos, Ribita, Tomești, Valișoara, Vata de Jos, Baița.

2.4. Tipuri de operațiuni preconizate

Referință: [Articolul 11 alineatul \(2\) litera \(g\)](#)

Luând în considerare nevoile prioritare de dezvoltare identificate pentru a răspunde adecvat provocărilor legate de tranziția la neutralitatea climatică, planul teritorial stabilește următoarele tipuri de operațiuni:

A. Sprijin pentru dezvoltarea activității productive a microîntreprinderilor, a întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv prin activități de transfer tehnologic, care conduc la diversificare, modernizare și reconversie economică

Operațiunile vizează exploatarea potențialului inovativ propriu sau al pieței locale / regionale prin crearea / extinderea / diversificarea / reconversia unităților de producție de bunuri și / sau servicii din județ, care să conducă la crearea și menținerea de locuri de muncă sustenabile din punct de vedere al mediului.

Acest obiectiv va fi realizat prin măsuri de investiții în:

- Active corporale și necorporale legate de crearea unei unități noi, de extinderea capacității unei unități existente și / sau de diversificarea producției unei unități prin bunuri și servicii care nu au fost fabricate / furnizate anterior în unitate sau de o schimbare fundamentală a procesului general de producție al unei unități existente;
- Costuri salariale aferente locurilor de muncă nou create generate de sprijinul pentru activitățile de mai sus, costuri legate de formarea profesională a personalului nou angajat, precum și alte activități / costuri conform regulilor de ajutor de stat aplicabile;
- Activități legate de recalificarea profesională a personalului nou angajat în producție;
- Certificarea produselor, serviciilor sau diferitelor procese specifice legate de activitatea de creare / extindere / diversificare a bunurilor și serviciilor furnizate;
- Activități de promovare și digitalizare a procesului productiv / de furnizare a bunurilor și / sau serviciilor nou create / extinse / diversificate, inclusiv instrumente de vânzare on-line și / sau activități de promovare a produselor;
- Investiții în activitatea de cercetare-dezvoltare proprie cu scopul maturizării rezultatelor cercetărilor și integrarea acestora în activitatea productivă, precum și investiții legate de preluarea / integrarea rezultatelor cercetărilor provenite de la terți cu scopul creșterii competitivității.

Contribuția acestui tip de operațiune la realizarea unei tranziții juste va fi asigurată prin:

- Crearea și menținerea de locuri de muncă sustenabile din punct de vedere al mediului, în special pentru persoanele afectate de procesul de tranziție la neutralitatea climatică la nivelul teritoriului, precum și pentru cele care se încadrează în categoria lucrătorilor defavorizați, a celor extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap (conform definițiilor din Regulamentul GBER);
- Prioritizarea domeniilor de specializare inteligentă și / sau a domeniilor conexe sau care pot contribui la dezvoltarea durabilă a acestora în procesul de integrare a rezultatelor activității de cercetare-dezvoltare în activitatea economică;
- Prioritizarea zonelor defavorizate de la nivelul județului, identificate la nivel de UAT, inițial în conformitate cu OUG 24/1998 și, ulterior, conform OUG 75/2000. Deși, în prezent, regimul juridic special al acestor zone nu mai este activ, disparitățile teritoriale semnificative persistă și au fost reconfirmate prin studiul de fundamentare *Disparități teritoriale în România*, elaborat de către Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației și publicat în august 2021;

- Prioritizarea comunităților marginalizate identificate la nivelul județului conform versiunii actualizate a Atlasului comunităților marginalizate, atunci când aceasta va fi disponibilă;
- Utilizarea, dacă este posibil, a energiei regenerabile în activitățile productive propuse și / sau implementarea de măsuri de eficiență energetică.
- Utilizarea în procesul productiv, dacă este posibil, de resurse ce provin din activități de reciclare, reparare și reutilizare.

B. Sprijinirea dezvoltării întreprinderilor nou-înființate, inclusiv prin incubatoare / acceleratoare de afaceri

Operațiunile vizează sprijinirea creării și incubării de microîntreprinderi, inclusiv prin crearea / extinderea / diversificarea de incubatoare / acceleratoare de afaceri în vederea atingerii masei critice de IMM reziliente necesară relansării activității economice a județului.

Acest obiectiv va fi realizat prin măsuri de investiții în:

- Crearea și pătrunderea pe piață a microîntreprinderilor (servicii pentru înregistrarea întreprinderii, realizarea planurilor de afaceri, consultanță pentru demarea afacerii, precum și investiții în active corporale și necorporale);
- Crearea / modernizarea / extinderea incubatoarelor / acceleratoarelor de afaceri, inclusiv dezvoltarea serviciilor de consultanță care conduc la crearea de noi locuri de muncă, diversificarea afacerilor și dezvoltarea unui mediu antreprenorial în cadrul comunităților locale. Infrastructura incubatorului de afaceri presupune clădirile, spațiile de producție, instalațiile, sistemele de alimentare cu energie electrică, rețele de telecomunicații, rețele de alimentare cu gaze, apă, de canalizare, parcurile și servicii de internet în conformitate cu prevederile Legii 102/2016 privind incubatoarele de afaceri. De asemenea, se are în vedere dotarea incubatoarelor / acceleratoarelor de afaceri cu echipamente necesare derularii activității.

Contribuția acestui tip de operațiune la realizarea unei tranziții juste va fi asigurată prin:

- Sprijinirea inițiativei antreprenoriale, cu precădere a lucrătorilor afectați de procesul de tranziție la neutralitatea climatică, în vederea creării de noi locuri de muncă sustenabile din punct de vedere al mediului.
- Finanțarea prioritară a incubatoarelor tehnologice (IMM-uri cu potențial de creștere tehnologic), academice (IMM-uri a căror activitate rezidă în aplicarea sau utilizarea activității de cercetare-dezvoltare din cadrul unei universități ori institut de cercetare sau dezvoltă inițiativa antreprenorială din mediul universitar, având ca obiectiv reținerea tinerilor în comunitate și comercializarea tehnologiilor elaborate și dezvoltate de studenți sau de facultate) sociale (IMM-uri care folosesc spiritul antreprenorial și inovația pentru a crea impact social), sectoriale, corelat cu domeniile de specializare inteligentă, precum și incubatoare virtuale, sub forma portalurilor de afaceri.
- Prioritizarea zonelor defavorizate de la nivelul județului, identificate la nivel de UAT, inițial în conformitate cu OUG 24/98 și, ulterior, conform OUG 75/2000. Deși, în prezent, regimul juridic special al acestor zone nu mai este activ, disparitățile teritoriale semnificative persistă și au fost reconfirmate prin studiul de fundamentare

Disparități teritoriale în România, elaborat de către Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației și publicat în august 2021;

- Prioritizarea comunităților marginalizate identificate la nivelul județului conform versiunii actualizate a Atlasului comunităților marginalizate, atunci când aceasta va fi disponibilă;
- Utilizarea, dacă este posibil, a energiei regenerabile în activitățile productive propuse și / sau implementarea de măsuri de eficiență energetică.
- Utilizarea în procesul productiv, dacă este posibil, de resurse ce provin din activități de reciclare, reparare și reutilizare.

C. Sprijinirea tranziției forței de muncă

Operațiunile vizează sprijinirea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, precum și a lucrătorilor, în special a celor mai vulnerabili, pentru adaptarea la cerințele și oportunitățile unei economii diversificate și prietenoase cu mediul.

Acest obiectiv va fi realizat prin măsuri de investiții în:

- Creșterea capacității Agenției Județene de Ocupare a Forței de Muncă (AJOFM) de a defini și actualiza permanent nevoile sectoriale de formare profesională în raport cu procesul dinamic de transformare economică în colaborare cu partenerii economico-sociali și autoritățile relevante;
- Dezvoltarea și dotarea centrelor de formare profesională pentru a răspunde nevoii de a diversifica și a crește gradul de cuprindere a serviciilor de formare oferite;
- Actualizarea competențelor și / sau recalificarea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, precum și în servicii de asistență și în măsuri active de ocupare pentru acestea. Persoanele vizate pot fi direct afectate de procesul de tranziție prin pierderea locului de muncă sau pot fi indirect afectate de tranziție din cauza competențelor neadecvate sau insuficient adecvate cererii.
- Actualizarea competențelor și / sau recalificarea lucrătorilor ocupați în sectoarele / industriile afectate de tranziție, precum și în cele cu potențial ridicat de generare de locuri de muncă durabile.
- Servicii de acompaniere socio-profesională, alături de cele de ocupare: prime de instruire destinate acoperirii cheltuielilor asociate instruirii - transport, masă, etc

Contribuția acestui tip de operațiune la realizarea unei tranziții juste va fi asigurată prin:

- Prioritizarea persoanelor direct afectate de procesul de tranziție prin pierderea locului de muncă, în special a persoanelor care au ocupat un loc de muncă cu un nivel de pregătire de bază sau mediu și a tinerilor cu vârsta de până la 29 ani, a persoanelor cu vârsta de peste 55 de ani, a femeilor, a membrilor familiei monoparentale, a membrilor minorităților etnice și a altor categorii vulnerabile.
- Prioritizarea formării profesionale pentru ocupațiile cu nivel de pregătire de bază și mediu aferente sectoarelor aferente domeniilor de specializare inteligentă și altor sectoare cu potențial de dezvoltare durabilă, dar și sectoarelor economiei mediului (protecția mediului, servicii de alimentare cu apă și de canalizare, gestionarea deșeurilor, silvicultura, producția de energie regenerabilă, reabilitare termică);
- Luarea în considerare, la stabilirea și actualizarea nevoilor de formare, a Raportului CEDEFOP privind tendințele în evoluția cererii de competențe pe piața forței de

muncă din România, a metodologiei prognozei pe termen mediu / lung a pieței muncii elaborate prin proiectul eSPOR - Relația cu angajatorii, precum și a aplicației de anticipare a nevoilor de calificare pe termen scurt și mediu/lung dezvoltat prin proiectul ReCONNECT, - Adaptare la Schimbare, atunci când aceasta va fi disponibilă.

- Prioritizarea zonelor defavorizate de la nivelul județului, identificate la nivel de UAT, inițial în conformitate cu OUG 24/98 și, ulterior, conform OUG 75/2000. Deși, în prezent, regimul juridic special al acestor zone nu mai este activ, disparitățile teritoriale semnificative persistă și au fost reconfirmate prin studiul de fundamentare *Disparități teritoriale în România*, elaborat de către Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației și publicat în august 2021;
- Prioritizarea comunităților marginalizate identificate la nivelul județului conform versiunii actualizate a Atlasului comunităților marginalizate, atunci când aceasta va fi disponibilă.

D. Asigurarea accesului comunităților afectate de tranziție la servicii publice esențiale

Operațiunile vizează creșterea gradului de reziliență energetică a serviciilor publice esențiale, prin integrarea surselor regenerabile de energie, precum și combaterea sărăciei energetice prin crearea de prosumatori și dezvoltarea comunităților de energie.

Acest obiectiv va fi realizat prin măsuri de investiții în:

- Capacități de mici dimensiuni de producție și stocare de energie regenerabilă, inclusiv rețelele de transport aferente, necesare pentru furnizarea serviciilor publice esențiale în cadrul școlilor, spitalelor, căminelor de bătrâni, creșelor, centrelor sociale, centrelor de formare profesională, etc.
- Achiziția de vehicule nepoluante și de stații de încărcare necesare pentru servicii de transport public inter-urban în vederea conectării zonelor defavorizate cu principalele aglomerări urbane din județ pentru asigurarea accesului la programe de formare profesională și oportunități de angajare;
- Instalarea de panouri fotovoltaice / fototermice la nivel de gospodărie, în contextul inițiativei europene privind acoperișurile solare, pentru combaterea sărăciei energetice, crearea de comunități de energie și creșterea nivelului de acceptare față de tranziția energetică prin dobândirea statutului de prosumator.

Contribuția acestui tip de operațiune la realizarea unei tranziții juste va fi asigurată prin:

- Crearea și / sau menținerea de locuri de muncă sustenabile din punct de vedere al mediului în cadrul serviciilor publice esențiale în vederea ocupării persoanelor direct afectate de procesul de tranziție și a persoanelor vulnerabile;
- Creșterea capacității instalate și a cantității de energie totală produsă din surse regenerabile;
- Reducerea consumului anual de energie primară la nivelul gospodăriilor și serviciilor publice;
- Prioritizarea zonelor defavorizate de la nivelul județului, identificate la nivel de UAT, inițial în conformitate cu OUG 24/1998 și, ulterior, conform OUG 75/2000. Deși, în prezent, regimul juridic special al acestor zone nu mai este activ, disparitățile teritoriale semnificative persistă și au fost reconfirmate prin studiul de fundamentare

Disparități teritoriale în România, elaborat de către Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației și publicat în august 2021;
Prioritizarea comunităților marginalizate identificate la nivelul județului conform versiunii actualizate a Atlasului comunităților marginalizate, atunci când aceasta va fi disponibilă.

E. Sprijin pentru ecologizarea și reconversia imobilelor afectate de activități economice în declin sau în transformare

Operațiunile vizează reducerea poluării și generarea de locuri de muncă durabile prin reintroducerea în circuitul economico-socio-cultural a siturilor dezafectate rezultate din declinul și / sau transformarea unor sectoare economice.

Acest obiectiv va fi realizat prin măsuri de investiții în:

- Regenerarea / decontaminarea / restaurarea imobilelor dezafectate, cu respectarea principiului *poluatorul plătește*, și reconversia acestora în vederea generării de locuri de muncă durabile.

Contribuția operațiunilor la realizarea unei tranziții juste va fi asigurată prin promovarea proiectelor integrate de reabilitare / decontaminare situri poluate neutilizate (situri industriale abandonate, terenuri neutilizate) pentru noi folosințe economice / sociale / culturale care vor conduce la crearea de locuri de muncă durabile și / sau la creșterea calității vieții locuitorilor din zonele afectate.

Toate investițiile propuse în cadrul planului vor contribui la tranziția la o economie cu emisii reduse de carbon (2050) și la atingerea țintelor de mediu aferente. Astfel, toate investițiile vor fi planificate / proiectate, implementate și, ulterior, exploatate pentru a nu prejudicia semnificativ, în înțelesul *Regulamentului (UE) 2020/852 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iunie 2020 privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile și de modificare a Regulamentului (UE) 2019/2088*, următoarele obiective de mediu:

- (a) atenuarea schimbărilor climatice;
- (b) adaptarea la schimbările climatice;
- (c) utilizarea durabilă și protecția resurselor de apă și a celor marine;
- (d) tranziția către o economie circulară;
- (e) prevenirea și controlul poluării;
- (f) protecția și refacerea biodiversității și a ecosistemelor.

Aceasta implică și respectarea criteriilor tehnice de examinare aplicabile prevăzute în cadrul *Regulamentului delegat (UE) 2021/2139 al Comisiei din 4 iunie 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2020/852 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea criteriilor tehnice de examinare pentru a determina condițiile în care o activitate economică se califică drept activitate care contribuie în mod substanțial la atenuarea schimbărilor climatice sau la adaptarea la schimbările climatice și pentru a stabili dacă activitatea economică respectivă aduce prejudicii semnificative vreunui dintre celelalte obiective de mediu.*

Referință: Articolul 11 alineatul (2) litera (h)

A se actualiza sau a se completa această secțiune prin revizuirea planurilor teritoriale pentru o tranziție justă, în funcție de decizia de a furniza un astfel de sprijin

Operațiuni adresate întreprinderilor mari

În conformitate cu prevederile Regulamentului 1056 / 2021, investițiile productive în alte întreprinderi decât IMM-urile pot fi sprijinite în următoarele condiții:

- Sunt investiții în capitalul fix sau în activele necorporale ale întreprinderilor în vederea producerii de bunuri și servicii, inclusiv pentru o schimbare fundamentală a procesului general de producție a produsului (produselor) vizat(e) de investiția în unitate, contribuind astfel la formarea brută de capital și la ocuparea forței de muncă;
- Investiția este cuprinsă în lista indicativă de investiții în întreprinderi mari realizată în conformitate cu Art. 11, punct 2, lit. h, din Regulamentul 1056 / 2021, ceea ce implică estimarea numărului de locuri de muncă ce vor fi create prin investiția propusă;
- Investiția este necesară pentru implementarea planului teritorial;
- Investiția contribuie la tranziția la o economie cu emisii reduse de carbon (2050) și la atingerea țintelor de mediu aferente și în acest sens:
- Investiția se califică drept o activitate durabilă din punctul de vedere al mediului în conformitate cu:

o REGULAMENTUL (UE) 2020/852 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 18 iunie 2020 privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile și de modificare a Regulamentului (UE) 2019/2088

o Aceasta implică și raportarea la criteriile tehnice de examinare aplicabile prevăzute în cadrul REGULAMENTUL DELEGAT (UE) 2021/2139 AL COMISIEI din 4 iunie 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2020/852 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea criteriilor tehnice de examinare pentru a determina condițiile în care o activitate economică se califică drept activitate care contribuie în mod substanțial la atenuarea schimbărilor climatice sau la adaptarea la schimbările climatice și pentru a stabili dacă activitatea economică respectivă aduce prejudicii semnificative vreunui dintre celelalte obiective de mediu.

- Investiția nu conduce la relocare în sensul punctului 27 din Art. 2 din Regulament 1060/ 2021: „relocare” înseamnă transferul unei activități identice sau similare sau al unei părți a acesteia în sensul articolului 2 punctul 61a din Regulamentul (UE) nr. 651/2014: (61a): „relocare” înseamnă transferul unei activități identice sau similare sau a unei părți a acesteia de la o unitate a uneia dintre părțile contractante la Acordul privind SEE (unitatea inițială) către unitatea unei alte părți contractante la Acordul privind SEE unde are loc investiția care beneficiază de ajutor (unitatea care beneficiază de ajutor). Există un transfer în cazul în care

produsul sau serviciul de la unitatea inițială și de la unitatea care beneficiază de ajutor au cel puțin parțial aceleași scopuri, îndeplinesc cerințele sau necesitățile aceluiași tip de clienți și se pierd locuri de muncă în activități identice sau similare la una din unitățile inițiale ale beneficiarului din SEE;

- Sunt respectate prevederile legislației de ajutor de stat aplicabile.

Lista indicativă de proiecte este prezentată mai jos:

- S.C. ARTEGO S.A. este principalul furnizor de benzi de cauciuc pentru activitatea de extracție a CEO S.A. și unul dintre cei mai mari angajatori din sectorul de producție din județul Gorj, având peste 870 de salariați, la nivelul anului 2019. Investițiile productive propuse vizează:

1. Proiect privind realizarea unei noi linii de fabricație și modernizarea celor existente, în vederea creșterii producției de benzi și plăci tehnice din cauciuc. Se preconizează că proiectul, în valoare de 3 milioane de euro, cu o durată de implementare de 2 ani, va crea, în mod direct, circa 100 de locuri de muncă.

2. Proiect privind colectarea și valorificarea prin reciclare a deșeurilor din cauciuc – benzi cu inserție textilă și benzi cord oțel, anvelope uzate și ulei uzat precum și realizarea unui centru de cercetare și inovare. Investițiile proiectului se concentrează asupra colectării, procesării și reintroducerii în circuitul economic a deșeurilor solide și lichide menționate. Valoarea totală este de aproximativ 4 milioane de euro și, în urma implementării, ar urma să fie create circa 100 de locuri de muncă.

- S.C. Mirfo Machine Tools SRL: proiect privind extinderea, diversificarea și creșterea eficienței activității societății, prin achiziția de spații destinate producției și modernizarea acestora, producerea de energie electrică utilizând panouri fotovoltaice și achiziția de echipamente moderne CNC cu consum redus de energie electrică. Prin acest proiect integrat, în valoare de aproximativ 12 milioane de euro, compania intenționează să modernizeze și să extindă actualele spații de producție de la 10.000 de mp la peste 25.000 mp, în acord cu prevederile de mediu privind eficiența energetică și să achiziționeze echipamente industriale noi, pentru prelucrarea metalului. De asemenea, proiectul vizează amenajarea unui parc fotovoltaic de 1,3 MW. În urma implementării, compania ar urma să angajeze circ 130 de persoane.

Tranziția către neutralitatea climatică presupune schimbarea radicală a modelului economic actual și, totodată, va genera pierderea a aproximativ 20.000 de locuri de muncă. Având în vedere că, în prezent, cultura antreprenorială este destul de limitată la nivel de județ, o astfel de schimbare implică un risc major cu precădere în sectorul IMM-urilor, care nu au flexibilitatea și capacitatea financiară necesară pentru a se adapta la un alt model economic. De asemenea, aceeași cultură antreprenorială limitată implică și reducerea plajei investiționale productive, generatoare de locuri de muncă, în cazul înființării unor IMM-uri noi. Astfel, limitarea doar la tipurile de operațiuni selectate în PTTJ va îngreuna substanțial absorbția numărului mare de disponibilizări, având în vedere că acestea au o contribuție estimată la atenuarea impactului de 5.900 și până la cel mult 16.000 de locuri de muncă. În acest context, este necesară sprijinirea investițiilor productive în întreprinderile mari, altele decât IMM-urile, care își desfășoară activitatea în Gorj, pentru menținerea sau creșterea numărului de locuri de muncă. Totodată, dezvoltarea acestor întreprinderi va crea și un

microclimat economic în jurul lor, prin înființarea de IMM-uri (prestatori de servicii, furnizori etc).

Referință: [Articolul 11 alineatul \(2\) litera \(i\)](#)

A se actualiza sau a se completa această secțiune prin revizuirea planurilor teritoriale pentru o tranziție justă, în funcție de decizia de a furniza un astfel de sprijin

Referință: [Articolul 11 alineatul \(2\) litera \(j\)](#)

Din perspectiva contribuției la atenuarea efectelor tranziției la nivelul teritoriului, POR Sud Vest este programul operațional cu cel mai ridicat nivel de sinergie și complementaritate cu PTTJ. Astfel, măsurile / operațiunile promovate de cele două documente strategice sunt complementare, în special în ceea ce privește promovarea transferului tehnologic, susținerea digitalizării în întreprinderi, sprijinul mediului antreprenorial, eficiența energetică și infrastructura verde, conectivitatea la nivel regional. Dimensiunea socială de formare profesională pentru persoanele afectate direct / indirect de procesul de tranziție la neutralitatea climatică nu este vizată de programul operațional.

Măsurile promovate de PTTJ sunt în principal integrate, interconectând dimensiunea economico-productivă cu aspecte legate de economia circulară, de integrarea rezultatelor cercetării în activitatea întreprinderilor și de crearea de locuri de muncă durabile, într-un context teritorial mai restrâns, puternic afectat de procesul de tranziție la neutralitatea climatică și/sau de necesitatea de adaptare la procesul de decarbonare a industriei.

În contextul tranziției la neutralitatea climatică, în teritoriul vizat, PTTJ sprijină cultura antreprenorială pentru crearea de start-up și de incubatoare/acceleratoare de afaceri. Investițiile în vederea asigurării/creșterii eficienței energetice și măsurile pentru utilizarea unor surse regenerabile de energie sunt complementare cu cele aferente PTTJ unde sunt vizați proconsumerii și reziliența energetică a serviciilor publice de pe teritoriul vizat.

Coordonarea procesului de evitare a dublei finanțări de respectarea cumulului ajutoarelor de stat aplicabile și / sau de analiză a întreprinderilor legate / parteneri se va realiza la nivel de linie de finanțare, prin criterii de diferențiere a investițiilor stabilite la nivelul ghidurilor specifice și respectiv prin criterii procedurale de verificare.

Sinergiile și complementaritatea PTTJ cu Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO) 2021-2027

Măsurile de ocupare din POEO sunt convergente cu operațiunile PTTJ, luându-se în considerare investițiile privind modernizarea instituțiilor pieței muncii, pentru îmbunătățirea instrumentelor și mecanismelor monitorizare piața muncii, pentru integrarea activă pentru

categoriile dezavantajate pe piața muncii, pentru păstrarea locurilor de muncă în activitățile /sectoarele economice afectate de probleme sistemice, pentru promovarea economiei sociale și a antreprenoriatului, inclusiv a celui social, pentru promovarea economiei sociale și a antreprenoriatului, inclusiv social, pentru învățarea pe tot parcursul vieții prin extinderea/diversificarea oportunităților de formare. Investițiile aferente POEO au o dimensiune generală, în timp ce PTTJ vizează nevoia de formare și/sau reconversie profesională rezultată din procesul de tranziție la neutralitatea climatică, în teritoriul vizat.

Sinergiile și complementaritatea PTTJ cu Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF) 2021-2027

În cadrul POCIDIF se are în vedere sprijinirea activității consorțiilor de inovare formate din organizații de cercetare cu expertiză și experiență în domeniul CDI, a huburilor de inovare pentru proiecte de cercetare și transfer tehnologic. POCIDIF finanțează operațiuni complementare cu PTTJ prin continuarea și extinderea acceleratoarelor de afaceri, creând și încurajând companii inovatoare care să atragă ulterior finanțări de la celelalte fonduri de capital sau chiar de la investitori strategici. Astfel, POCIDIF prevede dezvoltarea unui instrument financiar de tip capital de risc combinat cu grant pentru acceleratoare, seed și scale-up. PTTJ se diferențiază de POCIDIF prin dimensiunea socială și teritorializată a operațiunilor sprijinite și prin tipul de finanțare acordată - grant. De asemenea, mecanismul de evitare a dublei finanțări descris mai sus va fi aplicabil și în acest caz.

Cu privire la investițiile în IMM, POCIDIF are în vedere atât stimularea accesului la finanțare al întreprinderilor, precum și digitalizarea acestora, însă prin utilizarea instrumentelor financiare, în timp ce PTTJ utilizează granturi pentru creșterea capacității productive a IMM și crearea de locuri de muncă.

Sinergiile și complementaritatea PTTJ cu Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS) 2021-2027

Investițiile finanțate prin POIDS sunt sinergice și complementare cu operațiunile aferente PTTJ în ceea ce privește sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces redus la servicii sociale, de ocupare și de sănătate, combaterea abandonului școlar, incluziune socială, pregătirea / dezvoltarea competențelor în domeniile de specializare inteligentă, antreprenoriat, tranziție industrială etc, a resursei umane din cadrul întreprinderilor.

Sinergiile și complementaritatea PTTJ cu Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD) 2021-2027

Investițiile finanțate prin PODD sunt coerente și complementare cu operațiunile PTTJ în special prin prioritatea legată de protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și remediere a siturilor contaminate, în special prin sprijinirea procesului de inventariere și investigare preliminară și detaliată a siturilor potențial contaminate (în principal prin dezvoltarea unei baze de date și a unei platforme GIS care să permită actualizarea permanentă a acestora. Prin PTTJ se are în vedere reducerea poluării și generarea de locuri de muncă durabile prin reintroducerea în circuitul economico-socio-

cultural a siturilor dezafectate rezultate din declinul și / sau transformarea unor sectoare economice în teritoriul vizat.

Toate aceste programe vin în completarea acțiunilor vizate prin PTTJ, asigurând măsuri de sprijin adiacente, care să contribuie la atenuarea impactului socio-economic al tranziției și să răspundă în același timp nevoilor locale.

Referință: [Articolul 11 alineatul \(2\) litera \(k\)](#) și [articolul 11 alineatul \(5\)](#)

Pilon II - O schemă specifică pentru o tranziție justă în cadrul programului InvestEU.

Investiții viabile din punct de vedere economic efectuate de entități ale sectorului public și privat, conform programului InvestEU.

Schema poate fi implementată prin orice tip de produs financiar, prin oricare dintre ferestrele programului.

Pot fi prevăzute stimulente financiare (incentives) pentru partenerii de implementare

Nu pot fi făcute combinații cu pilonul III (Facilitatea pentru sectorul public)

Sunt prevăzute solicitări de urmărire și raportare pentru partenerii de implementare cu scopul de a monitoriza modul de mobilizare al fondurilor.

Pilon III - Facilitatea de împrumuturi pentru sectorul public

- proiectele care obțin un impact măsurabil în abordarea provocărilor sociale, economice sau ecologice grave ce decurg din procesul de tranziție către o economie neutră din punct de vedere climatic;
- proiectele care nu primesc sprijin în cadrul altor programe ale UE;
- proiectele care primesc un împrumut de la partenerul financiar din cadrul Facilității;

Fondul pentru o tranziție justă (FTJ) este primul pilon al Mecanismului pentru o tranziție justă (MTJ). Acesta este implementat prin gestiune partajată, în cadrul general al politicii de coeziune (principala politică a UE de reducere a disparităților regionale și de abordare a schimbărilor structurale din UE).

Schema dedicată din cadrul Programului InvestEU este al doilea pilon al Mecanismului pentru o tranziție justă.

Programul InvestEU este destinat să sprijine patru componente de politică ale InvestEU, după cum urmează:

- Infrastructură durabilă (de exemplu proiecte în domeniile energiei durabile, conectivității digitale, transporturilor și economiei circulare): 37,8%
- Cercetare, inovare și digitalizare (de exemplu aducerea pe piață a rezultatelor cercetării, proiecte privind inteligența artificială): 25,1%
- IMM-uri (facilitarea accesului la finanțare pentru IMM-uri): 26,4%
- Investiții sociale și competențe (de exemplu proiecte în domeniul educației și formării, locuințelor sociale și sănătății): 10,6%

Pentru a sprijini tranziția verde a UE, cel puțin 30% din investițiile din cadrul InvestEU vor contribui la acțiunile climatice ale UE. O schemă pentru o tranziție justă, instituită orizontal la nivelul tuturor componentelor de politică, va sprijini teritoriile cel mai puternic afectate de procesul de tranziție către obiectivele climatice ale UE.

Ea va fi implementată în cadrul [Programului InvestEU](#), în toate cele patru componente de politică. Aceasta înseamnă că InvestEU poate sprijini investițiile în cadrul planurilor teritoriale pentru o tranziție justă (PTTJ) într-o gamă mai largă de proiecte, cum ar fi proiectele de infrastructură energetică și de transport (inclusiv infrastructura de gaze și de termoficare), dar și proiectele de decarbonizare, de diversificare economică și de infrastructură socială.

Tipurile de operațiuni din PTTJ complementare cu Pilonul II (mediul antreprenorial):

Obiectivul 1 - Dezvoltarea antreprenoriatului, creșterea competitivității și a diversificării economice, a cercetării, inovării și a digitalizării

Obiectivul 2 - Sprijinirea investițiilor în tehnologii și infrastructuri de energie curată pentru reducerea poluării și consolidarea economiei circulare

Obiectivul 3 - Creșterea ratei de angajare

Pilonul III – Facilitatea de împrumuturi pentru sectorul public

Facilitatea de împrumut pentru sectorul public a BEI este cel de al treilea pilon al Mecanismului pentru o tranziție justă. Instrumentul vizează exclusiv entitățile publice, oferind sprijin proiectelor care nu generează un flux suficient de resurse proprii pentru a putea obține finanțare comercială. Proiectele vor include investiții în toate tipurile de infrastructuri publice – energie și transporturi, rețele de termoficare, măsuri de eficientizare energetică precum renovarea clădirilor, infrastructuri sociale etc

Tipurile de operațiuni din PTTJ complementare cu Pilonul III (sectorul public):

Obiectivul 1 - Dezvoltarea antreprenoriatului, creșterea competitivității și a diversificării economice, a cercetării, inovării și a digitalizării

Obiectivul 2 - Sprijinirea investițiilor în tehnologii și infrastructuri de energie curată pentru reducerea poluării și consolidarea economiei circulare

Obiectivul 3 - Creșterea ratei de angajare

Operațiunile propuse de sectorul public vor fi sprijinite în cadrul Pilonului III - Facilitatea de împrumuturi pentru sectorul public, în măsura în care finanțările nerambursabile nu acoperă nevoile investiționale avute în vedere a fi finanțate prin Pilonul I al Mecanismului de Tranziție Justă.

- sectoarele și activitățile avute în vedere pentru a beneficia de sprijin în cadrul celorlalți piloni

Sectoarele și activitățile avute în vedere pentru a beneficia se sprijin sunt construcțiile (reabilitarea energetică a clădirilor, folosirea de surse alternative pentru producerea agentului termic și a apei calde menajere – ex. instalarea de pompe de căldură, panouri solare etc.), precum și activitățile din lanțul valoric al economiei circulare.

3. Mecanismul de guvernare

Referință: Articolul 11 alineatul (2) litera (f)

PTTJ este parte integrantă a Programului Operațional Tranziție Justă a cărui Autoritate de Management va fi în coordonarea Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene. AM POTJ va face parte din Direcția Generală Programe Europene Infrastructură Mare (denumire actuală) care va acomoda și Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Dezvoltare Durabilă. AM POTJ va folosi în implementarea sprijinului FTJ atât direcții dedicate PO cum ar fi: Programare (lansare ghiduri/apeluri Proiecte, evaluare/selecție, contractare), monitorizare implementare și AT și comunicare ; direcții din cadrul DG PEIM comune cu AM PODD: plăți, verificare achiziții publice, nereguli, precum și direcții orizontale ale MIPE: juridic, economic, programare și coordonare sistem sau SMIS.

Având direcții importante deja funcționale, noua structură dedicată FTJ va putea parcurge etapele operaționalizării POTJ foarte rapid eliminând astfel potențialele întârzieri în lansarea apelurilor de proiecte generate de crearea unei structuri complet noi.

La nivel local, PTTJ va fi monitorizat și evaluat în permanență de către membrii Grupului de Lucru care au participat la elaborarea acestuia. Coordonarea activității de monitorizare și evaluare a PTTJ va fi asigurată de o structură din cadrul aparatului de lucru al Consiliului Județean Gorj (autoritatea publică județeană care și-a asumat rolul de coordonator județean).

Structura locală care va asigura coordonarea la nivel județean va colabora pe toată perioada de derulare a FTJ, atât cu Agenția pentru Dezvoltare Regională S-V Oltenia, cât și cu Autoritatea de Management pentru POTJ (MIPE).

3.1. Parteneriat

La nivelul județului Gorj a fost constituit un grup de lucru, format din: ADR SV Oltenia, Consiliul Județean Gorj, Prefectura județului Gorj, UAT-urile Târgu-Jiu, Motru, Rovinari și Turceni, AJOFM Gorj, APM Gorj, CEO, U.A.T.A.A. Motru, UCB Târgu Jiu, ISJ Gorj, GAL Parâng, GAL Cheile Sohodorului, FNME, Federația Univers, Federația Energetica, Federația Petrol-Energie, Parc Industrial Bumbesti-Jiu, Artego SA, S.C. Romcapital Invest SRL, RWEA, High Innovative Mind SRL, Asociația Oamenilor de Afaceri și asociațiile Bankwatch și Greenpeace.

Tipurile de organizații implicate în procesul de elaborare al PTTJ:

- *autoritățile și insinuațiile publice locale (UAT-uri, Instituția Prefectului și ADR)*
- *sectorul de mediu și climă (Agenția pentru protecția mediului Gorj, Bankwatch și Greenpeace);*
- *sectorul educație (Universitatea Constantin Brâncuși și Inspectoratul Școlar Județean);*
- *sectorul social (Agenția pentru ocuparea forței de muncă și sindicate din sectoarele aflate în declin și transformare);*
- *societatea civilă (Grupurile de acțiune locală);*
- *mediul de afaceri Artego, Romcapital, RWEA, High Innovative Mind SRL, Asociația Oamenilor de afaceri).*

Pe tot parcursul procesului de elaborare al PTTJ, membrii **mediului universitar** (Universitatea Constantin Brâncuși), ai **învățământului liceal și profesional (Inspectoratul Școlar Județean)**, ai **Agenciei Județene pentru Ocuparea Forței de Muncă Gorj** și ai **mediului de afaceri** au avut

în rol foarte important în identificarea nevoilor de cercetare, inovare, formare profesională, reorientare/recalificare profesională, respectiv asistarea în căutarea unui loc de muncă, respectiv în identificarea nevoilor de dezvoltare și stabilirea obiectivelor PTTJ.

Astfel, Greenpeace (ONG specializat în activități în climă și mediu), în calitate de membru activ al Grupului de Lucru a comandat și finanțat studiul „Tranziția sustenabilă a județului Gorj”, document care propune, printre altele, și opt recomandări, respectiv:

- investiții în surse de energie regenerabilă;
- renovarea aprofundată a clădirilor;
- elaborarea de planuri pentru atragerea unor părți din lanțurile valorice pentru tehnologii avansate;
- valorificarea intensității maxime a ajutorului de stat;
- elaborarea unui plan integrat privind accesarea surselor de finanțare europene;
- creșterea capacității administrative;
- stabilirea unui calendar concret de eliminare treptată a lignitului din mixul energetic național; asimilarea bunelor practici din alte regiuni europene.

Autoritățile publice, joacă un rol extrem de important în dirijarea procesului de dezvoltare integrată urbană și rurală, în contextul tranziției către neutralitatea climatică. Pe de o parte, pentru că este nevoie de o planificare strategică a investițiilor, care să asigure un cadru coerent în vederea aplicării măsurilor stabilite prin PTTJ, iar pe de altă parte, pentru că este necesară o colaborare strânsă între autoritățile publice și mediul antreprenorial. Punerea în aplicare a măsurilor PTTJ este un proces de durată și extrem de complex, având în vedere diversitatea activităților finanțabile și implică relaționarea dintre sectorul public și sectorul privat pe foarte multe planuri (documentație, autorizații, avize, resurse umane etc.). În acest context, este necesară centralizarea proceselor pe care le implică aplicarea, monitorizarea și evaluarea PTTJ și implementarea unor instrumente de colaborare atât între partenerii din sectorul public cât și cu mediul antreprenorial. De altfel, un prim pas în acest sens, a fost făcut de Consiliul Județean Gorj, prin diseminarea informațiilor cu privire la PTTJ precum și prin implicarea activă a mediului de afaceri din județ în concretizarea operațiunilor necesare pentru dezvoltarea și diversificarea economică. Instituția a inițiat o consultare publică pe site-ul oficial, consultare mediatizată pe toate canalele media locale disponibile, în vederea obținerii cât mai multor informații cu privire la tendințele în materie de investiții finanțabile conform Regulamentului FTJ și stabilirii obiectivelor din plan. De asemenea, au avut loc întâlniri cu mediul de afaceri, în diferite locații din județ, în cadrul cărora a fost prezentat programul și oportunitățile de finanțare.

Consiliul Județean Gorj, în calitate de coordonator județean al PTTJ a organizat o serie de întâlniri, atât fizice cât și on line, atât pentru promovarea Fondului pentru o Tranziție Justă cât și pentru a colecta informații necesare elaborării PTTJ, bazate pe nevoile reale de dezvoltare ale județului Gorj. De asemenea, Consiliul Județean Gorj, în calitate de coordonator al procesului de elaborare al PTTJ a lansat un apel public pentru identificarea nevoilor de dezvoltare și finanțare a proiectelor eligibile în cadrul JTF. Totodată a diseminat informații cu privire la oportunitățile de finanțare din FTJ, atât pe site-ul propriu prin crearea unei secțiuni dedicate (<https://www.cigori.ro/ptti/>), precum și prin intermediul tuturor mijloacelor de informare disponibile (tv, radio, presă scrisă, social media) .

Astfel, în urma consultării publice, realizată la nivelul Consiliului Județean Gorj, au fost înregistrate și centralizate un număr de 268 proiecte, cu o valoare totală de 840.995.450 euro.

3.2. Monitorizare și evaluare

-

3.3. Organismul/organismele de coordonare și de monitorizare

Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Tranziție Justă va fi asigurată de către MIPE. În implementarea programului vor fi utilizate ca Organisme Intermediare, Direcțiile Regionale de Implementare ale DG PEIM având în vedere experiență gestionării fondurilor nerambursabile în 2 perioade de programare (POS M 2007 -2014, 4 mld euro; POIM- mediu, energie, Axa 9 COVID- approx 5 mld euro), cât și relațiile stabilite deja cu APL.

De asemenea, la nivel local coordonarea și monitorizarea va fi asigurată de către Grupul de Lucru constituit pentru elaborarea PTTJ, activități ce vor fi coordonate de către Consiliul Județean Gorj.

4.Indicatori de realizare sau de rezultat specifici programelor

Referință: Articolul 12 alineatul (1)

--

Tabelul 1. Indicatori de realizări

Obiectiv specific	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta pentru 2029

Tabelul 2. Indicatori de rezultat

Obiectiv specific	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta pentru 2029	Sursa datelor [200]	Comentarii [200]

5. Acronime și abrevieri

CEO	Complexul Energetic Oltenia
AJOFM	Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă
INS	Institutul Național de Statistică
PIB	Produs intern brut
POIM	Programul operațional infrastructură mare 2014 - 2020

PM10	Poluarea suspendată în atmosferă ca urmare a producției de agent termic pe bază de lignit, a traficului și a activităților de construcții
PNIESC	Planul național integrat în domeniul energiei și schimbărilor climatice
PNRR	Planul național de redresare și reziliență
CE	Comisia Europeană
SEN	Sistemul Energetic Național
GES	Gaze cu efect de seră
SRSP	